

RAPORT O STANIE SANITARNYM POWIATU ELBLĄSKIEGO ROK 2023

I. Wstęp	str. 2
II. Choroby zakaźne, epidemiologia	str. 3
III. Szczepienia ochronne	str. 21
IV. Stan sanitarny podmiotów leczniczych	str. 26
V. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę	str. 28
VI. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej	str. 33
VII. Ocena warunków higieny i bezpieczeństwa pracy	str. 35
VIII. Higiena żywienia, żywności i przedmiotów użytku	str. 39
IX. Ocena stanu sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych	str. 45
X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna	str. 49
XI. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	str. 60

I. WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego.

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na terenie Powiatu Elbląskiego prowadzone w roku 2023 odbywały się na podstawie rocznego planu pracy na rok 2023 wynikającego z zakresu zadań ustawowych wykonywanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Złożyły się na nie także nieplanowane działania doraźne, wynikające z potrzeb bieżących, mieszczące się w kompetencjach Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

W 2023 r. zdecydowana większość potencjalnych zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych, mierzona wskaźnikami epidemiologicznymi, nadal utrzymywała się na wcześniej osiągniętym, akceptowalnym poziomie. Wyniki kontroli sanitarnych nadzorowanych podmiotów, przeprowadzanych w roku 2023, wykazały dalszą poprawę standardów technicznych związanych z bezpieczeństwem sanitarnym (zdrowotnym).

Kontynuowano także działania oświatowo-promocyjne, mające na celu wzrost poziomu wiedzy ludności, dotyczącej zdrowia i jego zależności od własnej świadomości i dbałości o te zdrowie, a także podejmowano nowe.

Szczegółowa charakterystyka zjawisk i przyczyn składających się na ocenę stanu sanitarnego Powiatu Elbląskiego została zawarta w poniższej analizie.

II. CHOROBY ZAKAŻNE, EPIDEMIOLOGIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu prowadzi monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na terenie Powiatu Elbląskiego w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych.

Rejestracja zgłoszeń odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny.

Faktyczny obraz sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń zależy od rzetelności i terminowości zgłoszeń podejrzeń lub rozpoznań chorób i zakażeń oraz informacji o wykryciu czynników chorobotwórczych, dokonywanych przez lekarzy, a także pracowników laboratoriów mikrobiologicznych i analitycznych, przekazywanych do organów PIS.

Prawidłowość dokonywanych ocen epidemiologicznych oraz celowość i skuteczność planowanych i realizowanych działań, zależą od wielu czynników. Poza wspomnianą rzetelnością i terminowością zgłoszeń istotne znaczenie ma zakres stosowanej diagnostyki laboratoryjnej, wynikającej z aktualnego stanu wiedzy i techniki diagnostycznej, ale także od stopnia wykorzystania przez lekarzy istniejących możliwości badań.

Wprowadzanie nowych technik laboratoryjnych, pozwalających identyfikować czynniki chorobotwórcze lub stany chorobowe, które dotychczas nie były rozpoznawane, wdrażanie nowej wiedzy z zakresu etiologii chorób lub mikrobiologii, a także, co równie istotne, dostęp do środków finansowych, umożliwiających skorzystanie z diagnostyki laboratoryjnej, decydują o prawidłowym i odpowiednio wczesnym rozpoznaniu zagrożeń oraz o podjęciu skutecznych działań przeciw szerzeniu się tych zagrożeń.

Podstawą działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na terenie Powiatu Elbląskiego w roku 2023 było gromadzenie zgłoszeń o podejrzeniach lub rozpoznanych przypadkach chorób zakaźnych i zakażeń oraz zgłoszeń dodatnich wyników badań laboratoryjnych w kierunku zakaźnych czynników chorobotwórczych.

Bezpośrednim skutkiem uzyskanych informacji były działania przeciwepidemiczne, podejmowane przez PPIS bezzwłocznie po ich otrzymaniu. Polegały one przede wszystkim na ustalaniu źródeł choroby, mechanizmów, które umożliwiły ich transmisję, dróg którymi się przenosiły, a także, co było istotą szybkich interwencji, na ustaleniu innych osób, które były narażone na zachorowanie lub zakażenie (tzw. osoby z kontaktu) w celu ich ochrony przed skutkami tego narażenia (objęcie nadzorem epidemiologicznym, skierowanie w celu objęcia nadzorem lekarskim, wykonanie szczepienia ochronnego, uniemożliwienie kontaktu zawodowego z innymi osobami wrażliwymi itp.).

W roku 2023 pracownicy PSSE na terenie Powiatu Elbląskiego przeprowadzili 701 wywiadów epidemiologicznych, które były realizowane między innymi z powodu zakażenia wirusem SARS-Cov-2 (398) oraz z uwagi na narażenie na zakażenie wirusem wścieklizny (po ryzykownych kontaktach ze zwierzętami), po infekcjach żołądkowo-jelitowych, w przypadkach zakażeń ośrodkowego układu nerwowego (zapalenia mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych), posocznicy, potwierdzeń nosicielstwa wirusowych zapaleń wątroby, zakażeń odkleszczowych itp.

Wywiady epidemiologiczne dla wybranych chorób zakaźnych zostały wprowadzone do ogólnopolskiego systemu nadzoru epidemiologicznego EpiBaza.

Zachorowalność na wybrane choroby zakaźne na terenie Powiatu Elbląskiego

Choroby przenoszone drogą pokarmową

Do chorób przenoszonych drogą pokarmową zalicza się zarówno choroby odzwierzęce przenoszone poprzez żywność, które są najpowszechniejszą przyczyną zakażeń w tej grupie chorób, jak również choroby, które występują wyłącznie u człowieka, takie jak zakażenia rotawirusowe, norowirusowe, a także wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A).

Natomiast stanowiący bardzo poważny problem epidemiologiczny po II Wojnie Światowej dur brzuszny obecnie występuje w Polsce sporadycznie i wiąże się najczęściej z powrotem z wyjazdów do krajów endemicznego występowania tej choroby.

W przypadku grupy chorób bakteryjnych profilaktyka zachorowań polega przede wszystkim na przestrzeganiu zasad higieny podczas przechowywania i przygotowywania żywności. Przed zachorowaniem na WZW typu A oraz dur brzuszny można skutecznie chronić się poprzez szczepienia.

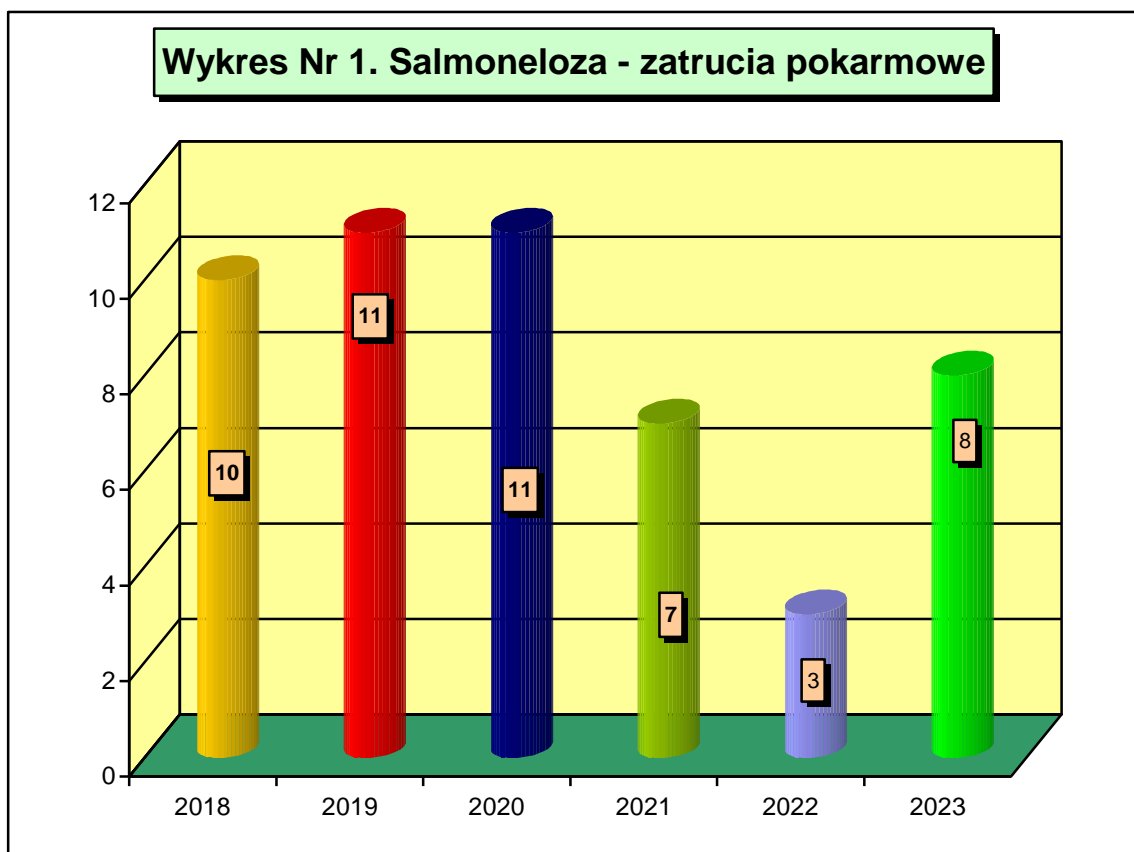
1. 1 Bakteryjne zakażenia jelitowe - salmonellozy

Na terenie Powiatu Elbląskiego wśród przyczyn zatruc pokarmowych nadal najczęstszą jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. W 2023 r. potwierdzono 8 zachorowań wywołanych tą bakterią (8 osób hospitalizowano). Jest to więcej niż w roku poprzednim, w którym odnotowano 3 przypadki (1 osobę hospitalizowano). Dominującym typem serologicznym zakażeń jest nadal *Salmonella* Enteritidis.

Najczęstszym źródłem ognisk zbiorowych zatruc i zakażeń pokarmowych są skażone: mleko i inne produkty nabiałowe, gotowe dania (gotowe potrawy/gotowe posiłki), jaja oraz produkty je zawierające, mięso wieprzowe i drobiowe, owoce morza oraz wtórnie zanieczyszczona żywność pochodzenia roślinnego.

Chorobotwórcze dla człowieka bakterie powszechnie występują w przewodach pokarmowych zwierząt i w czasie procesu produkcyjnego może dochodzić do zanieczyszczenia mięsa. Nieodpowiednia obróbka termiczna żywności (niewłaściwa temperatura, zbyt krótki czas obróbki), niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia, a także zanieczyszczenie krzyżowe podczas przechowywania i przygotowywania potraw może prowadzić do zakażenia człowieka.

Liczbę zachorowań na salmonellozy w latach 2018–2023 przedstawia (Wykres Nr 1.)

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 1 decyzję administracyjną dot. wstrzymania uczestnictwa dziecka w zorganizowanych formach wychowania przedszkolnego do czasu uzyskania 3-krotnych kolejnych ujemnych wyników badań kału w kierunku obecności pałeczek Salmonella oraz 1 decyzję o odsunięciu od pracy osoby zatrudnionej w zakładzie opieki zdrowotnej.

Działanie takie ma na celu ograniczenie ryzyka przeniesienia zakażenia na inne osoby.

W roku 2023 nie stwierdzono żadnych nowych przypadków zachorowań na dur brzuszny lub dury rzekome. Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Elblągu pozostaje 1 stały nosiciel duru brzuszego, który jest objęty nadzorem epidemiologicznym.

1.2 Zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*

Liczba stwierdzonych zakażeń przewodu pokarmowego wywołanego przez *Clostridium difficile* w 2023 roku zmniejszyła się w stosunku do 2022 r. i wyniosła 27 przypadków. Wszystkie przypadki zakażeń wykrywane były w trakcie monitoringu biegunek występujących u pacjentów hospitalizowanych w oddziałach szpitalnych. Niestety badania takie nie są zlecane przez lekarzy w leczeniu ambulatoryjnym.

Zakażenia *Clostridium difficile* wiążą się nadal z szerokim stosowaniem antybiotykoterapii, przewlekłym stosowaniem leków zmniejszających wydzielanie soku żołądkowego (blokery receptora H2 oraz pompy protonowej), leków immunosupresyjnych, cytostatyków itp.

W zapobieganiu transmisji drobnoustroju zaleca się izolację pacjentów zakażonych, częste mycie i dezynfekcję rąk, stosowanie rękawic ochronnych i odzieży przez personel medyczny. Niestety pomimo podejmowanych przez personel szpitali działań ograniczających szerzenie się zakażeń, infrastruktura oddziałów szpitalnych (zbyt mała ilość toalet dla pacjentów, zbyt mała powierzchnia pokoi łóżkowych itp.) oraz stale rosnąca liczba pacjentów przyjmowanych ponad normatywną liczbę łóżek, szczególnie na oddziałach internistycznych, sprzyjała szerzeniu się zakażeń szpitalnych.

1.3 Zakażenia jelitowe wywołane przez *Campylobacter* i *Yersinię*

W 2023 r. na terenie Powiatu Elbląskiego zarejestrowano 5 zachorowań wywołanych przez bakterie *Campylobacter jejuni*. Dla porównania w 2022 r. odnotowano 3 przypadki zakażenia jelitowego wywołanego przez ten drobnoustrój.

Głównym nośnikiem chorobotwórczych dla człowieka bakterii *Campylobacter* sp. są skażone: surowy (niedogotowany/niedopieczony) drób lub inne mięso, niepasteryzowane mleko krowie i kozie oraz ich przetwory.

W zakresie zakażeń wywołanych przez pałeczki z rodzaju *Yersinia* na terenie Powiatu Elbląskiego zarejestrowano 1 przypadek zakażenia.

1.4 Zakażenia jelitowe wywołane przez *Escherichia coli* (pałeczka okrężnicy)

W roku 2023 na terenie Powiatu Elbląskiego zanotowano 1 przypadek zakażenia przewodu pokarmowego przez enteropatogenną *E. coli* O 126.

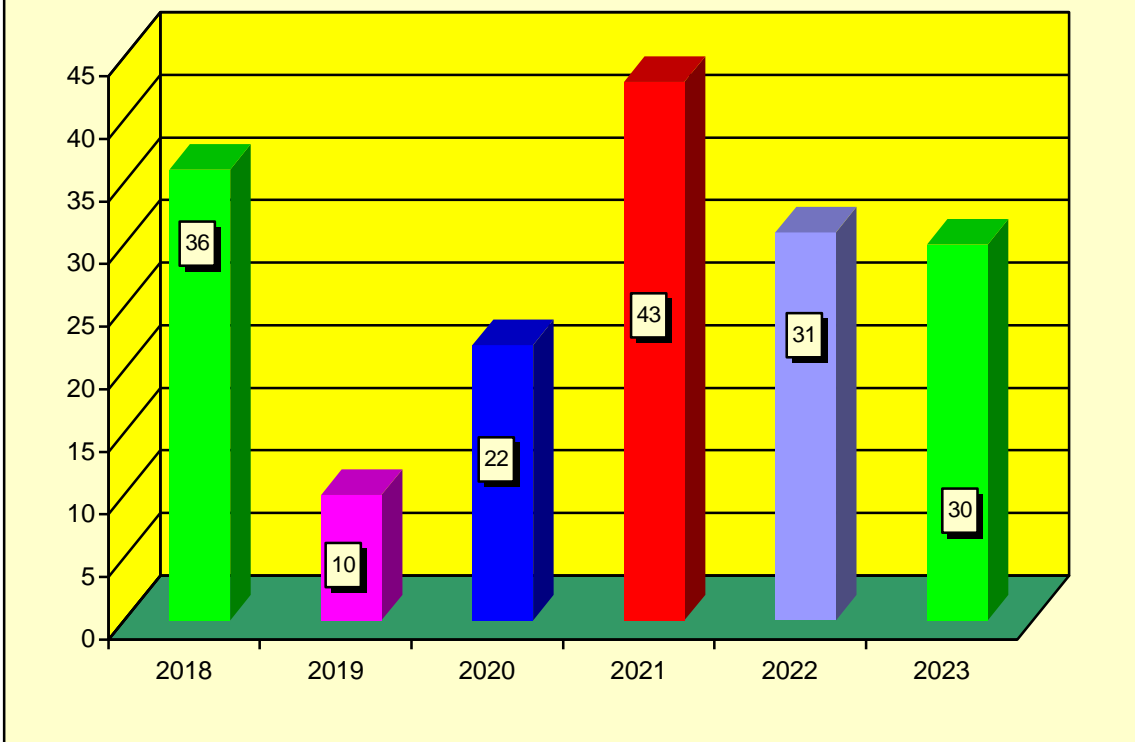
Escherichia coli jest bakterią wchodzącą w skład fizjologicznej flory jelitowej ludzi i zwierząt. Niektóre szczepy tej bakterii są w stanie wywołać chorobę, zwykle w postaci infekcji przewodu pokarmowego, objawiającą się biegunką, nudnościami i wymiotami. Chorobotwórcza *Escherichia coli* jest też najczęstszym czynnikiem etiologicznym tzw. biegunki podróżnych będącej skutkiem zetknięcia się za granicą ze szczepami tej bakterii odmiennymi od tych występujących powszechnie w Polsce.

Bakterie te mogą być przenoszone z człowieka na człowieka przy niezachowaniu zasad higieny osobistej i higieny otoczenia. Patogeny te mogą również powodować skażenie żywności podczas jej niewłaściwego przechowywania, przygotowywania lub produkcji.

Ogółem na terenie Powiatu Elbląskiego poza zakażeniami wywołanymi przez pałeczki *Salmonella* w roku 2023 zanotowano 30 przypadków innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (w 2022 roku zarejestrowano 31 przypadków) wywołanych m. in. przez *Clostridium difficile* (23 zakażenia), *Campylobacter jejuni* (5 zakażeń), *Yersinia enterocolitica* (1 zakażenie) i *E. coli* biegunkotwórcza (1 zakażenie). Ogółem z ww. zakażeń jelitowych hospitalizowano 29 osób.

Liczbę zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe w latach 2018–2023 przedstawia (Wykres Nr 2).

Wykres Nr 2. Inne Bakteryjne Zakażenia Jelitowe (Ogółem)

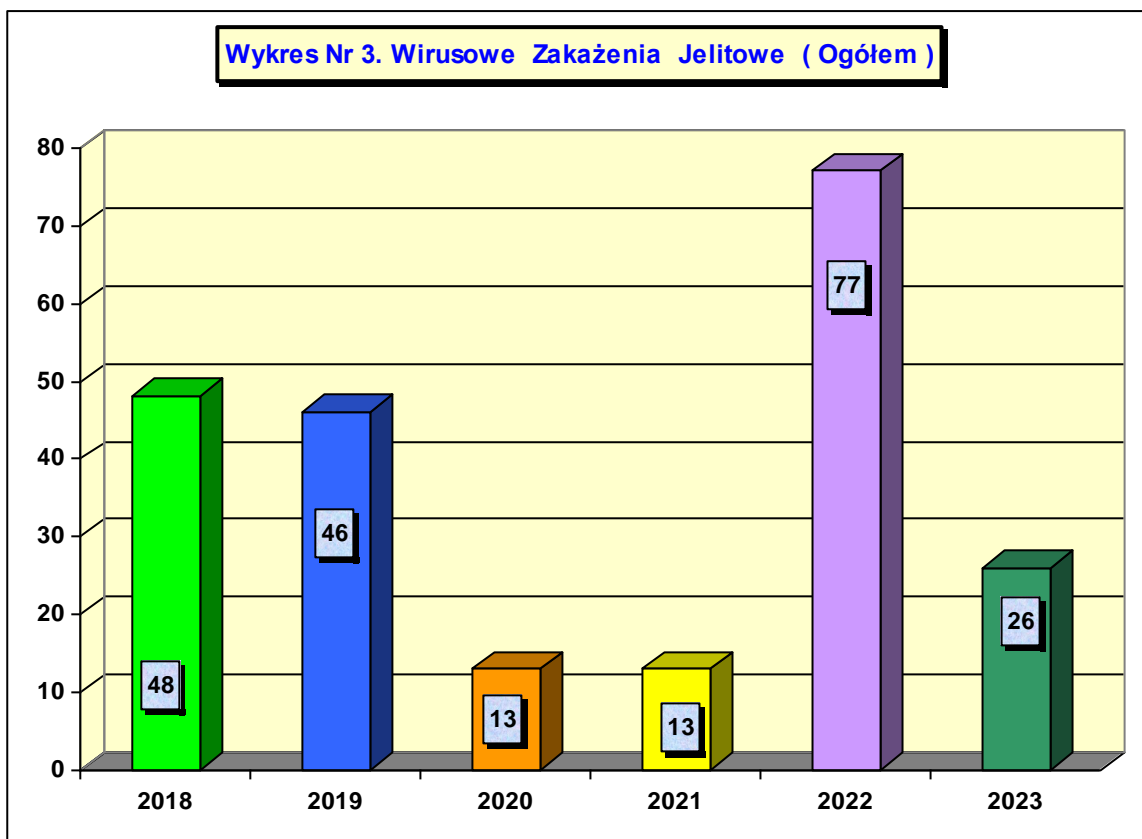
1.5 Wirusowe zakażenia jelitowe

Najważniejsze choroby przenoszone drogą pokarmową o etiologii wirusowej (rotawirusy, norowirusy i WZW A) występują wyłącznie u ludzi, a szerzą się przez kontakt bezpośredni, pośredni lub poprzez wtórne skażenie żywności, w tym często roślinnej (jak mrożone owoce zanieczyszczone przez osoby je zbierające).

Na terenie Powiatu Elbląskiego w roku 2023 zanotowano 26 zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy (Wykres Nr 3), w tym:

- 3 przypadki wywołane przez rotawirusy,
- 10 przypadków wywołanych przez norowirusy,
- 3 przypadki wywołane przez inne określone i nieokreślone wirusy.
- 10 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat 2

Zdecydowana większość zachorowań wywołanych przez norowirusy, zdiagnozowana była u dzieci do lat 2, bo aż 8 zachorowań – 8 przypadków było hospitalizowanych. Do 2021 r. dominującą rolę jako czynnik etiologiczny pełniły rotawirusy. Szczególnie narażone na infekcję są dzieci od 3 miesiąca do 3 roku życia, u których choroba ma także najcięższy przebieg. U starszych dzieci oraz dorosłych przebiega ona łagodniej lub nawet bezobjawowo. Dzieci urodzone po 31.12.2020 r. są objęte bezpłatnymi szczepieniami przeciw rotawirusom.

1.6 Wirusowe zapalenie wątroby (wzw) typu A

W 2023 r. terenie Powiatu Elbląskiego nie zarejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw typu A).

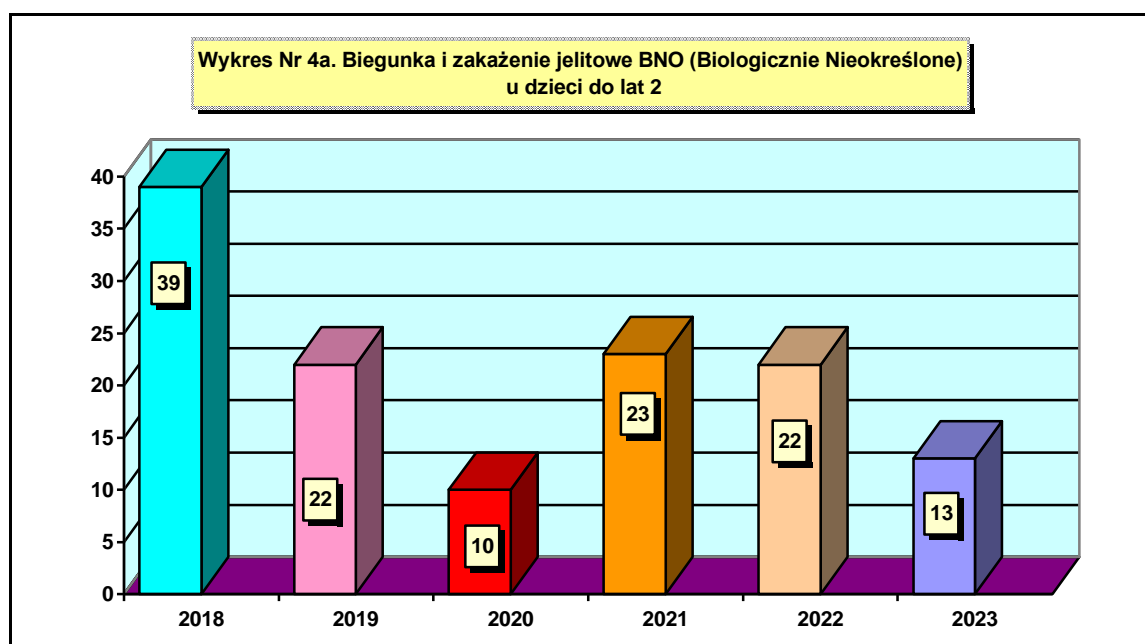
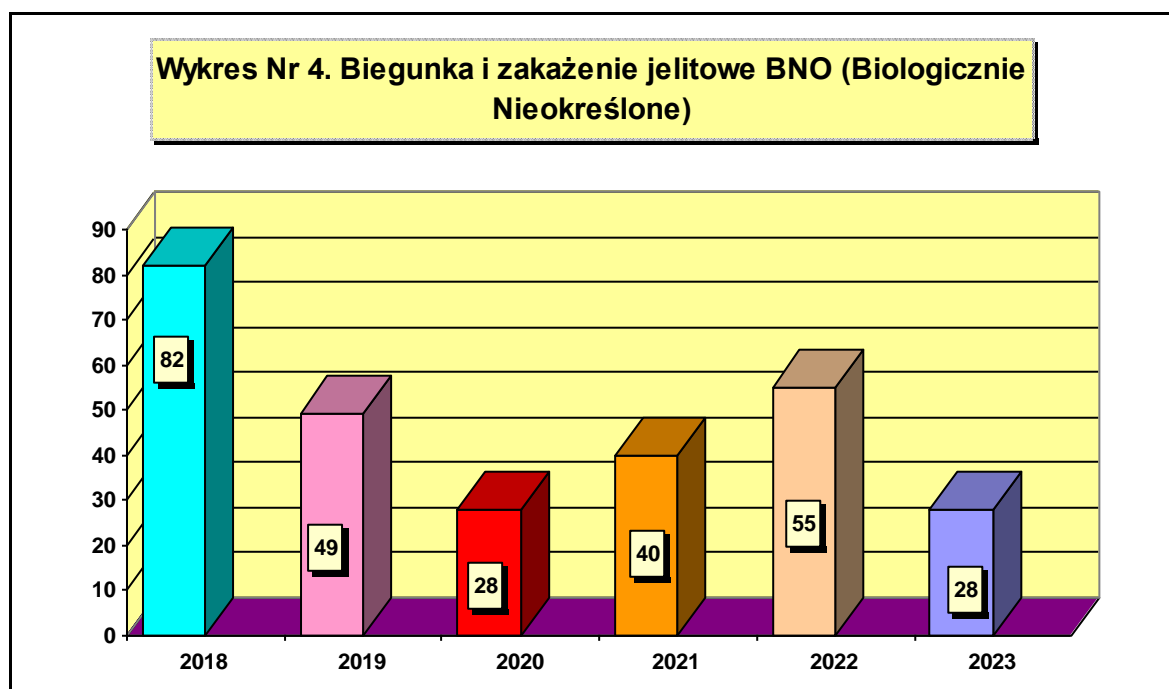
Zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu A (HAV) jest na całym świecie przyczyną 1,4 mln przypadków ostrego WZW typu A rocznie. Zachorowania występują endemicznie na całym świecie, szczególnie na obszarach o złym stanie sanitarnym. W krajach o niskim statusie sanitarnym do większości zakażeń dochodzi w dzieciństwie i z tego względu przebiegają one bezobjawowo. W krajach europejskich zachorowania występują najczęściej u osób dorosłych i mają przebieg objawowy. Zakażenia są najczęściej wynikiem pojedynczych zawleczeń z zagranicy, ale mogą też przybierać postać dużych ognisk. Długi okres wylęgania (1-2 mies.), a przede wszystkim intensywne wydalanie wirusa z układu pokarmowego już w okresie 14-21 dni poprzedzających wystąpienie objawów chorobowych, uniemożliwia szybkie wykrycie osób zakażonych i sprzyja „cichemu” rozszerzaniu się ognisk.

Szczepienie przeciw WZW A jest najlepszym sposobem zapobiegania zachorowaniom. Skuteczność szczepienia przeciw WZW A, po podaniu 2-ch zalecanych dawek, oceniana jest na poziomie 98%, utrzymuje się nie krócej niż 15 lat.

1.7 Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe biologicznie nieokreślone (BNO), o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W roku 2023 do PSSE w Elblągu zgłoszono 28 przypadków BNO z terenu Powiatu Elbląskiego (Wykres Nr 4), w tym 13 zachorowań dotyczyło dzieci do 2 roku życia, z czego 12 było hospitalizowanych – (Wykres Nr 4a). Łącznie leczeniem szpitalnym objęto 22 osoby.

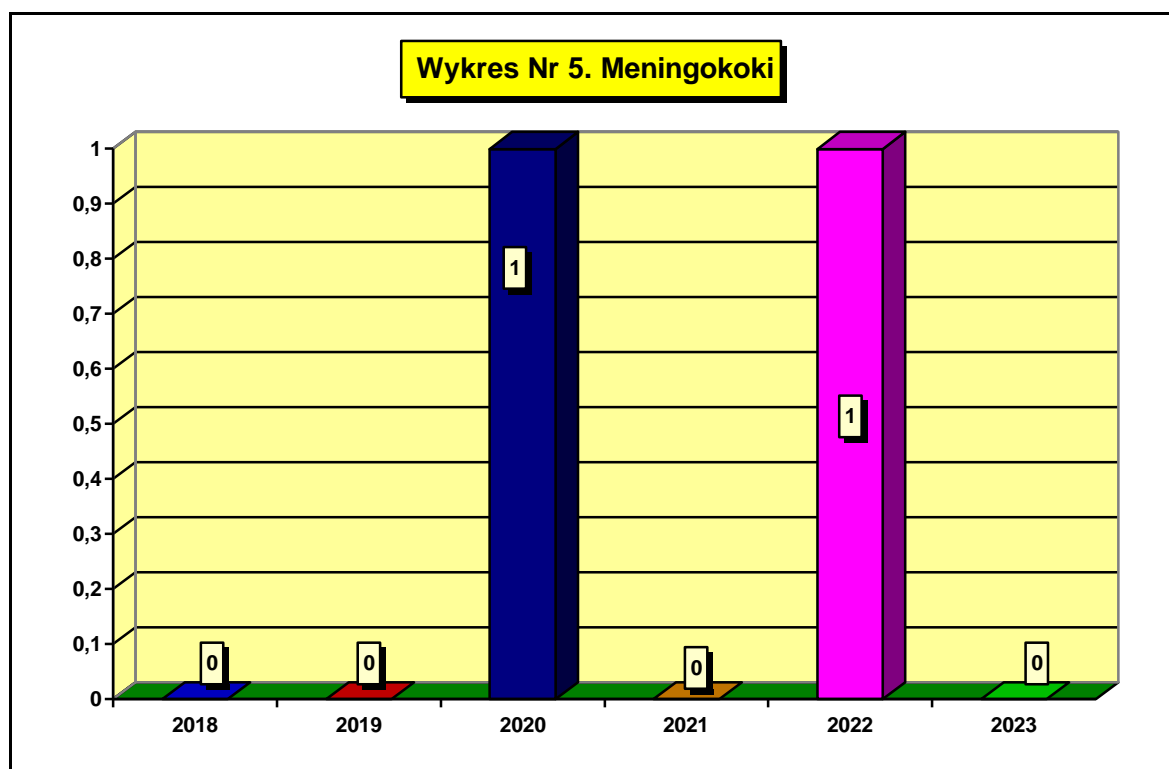
Liczba nie zdiagnozowanych laboratoryjnie infekcji przewodu pokarmowego o podłożu zakaźnym spadła w stosunku do poprzedniego roku. Zgłaszane są przede wszystkim przypadki cięższe, które trafiają do lekarza, a szczególnie te, które są hospitalizowane. Wiele przypadków o lżejszym przebiegu nie są zgłaszane lub kwalifikowane są przez lekarza jako niezbyt żołądkowo-jelitowy, który nie podlega zgłoszeniu.

1.8 Inwazyjna choroba meningokokowa

Na terenie Powiatu Elbląskiego w roku 2023 nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania wywołanego przez *Neisserię meningitidis*. W zeszłym roku zarejestrowano 1 przypadek.

W Polsce szczepienia przeciw meningokokom są zalecane (niefinansowane z budżetu Ministra Zdrowia). Zasady profilaktyki przeciw tym zakażeniom dostępne są na stronie BIP Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu lub na stronie PZH www.szczepienia.pzh.gov.pl. Liczbę zachorowań na chorobę meningokokową w latach 2018–2023 przedstawia (Wykres Nr 5).

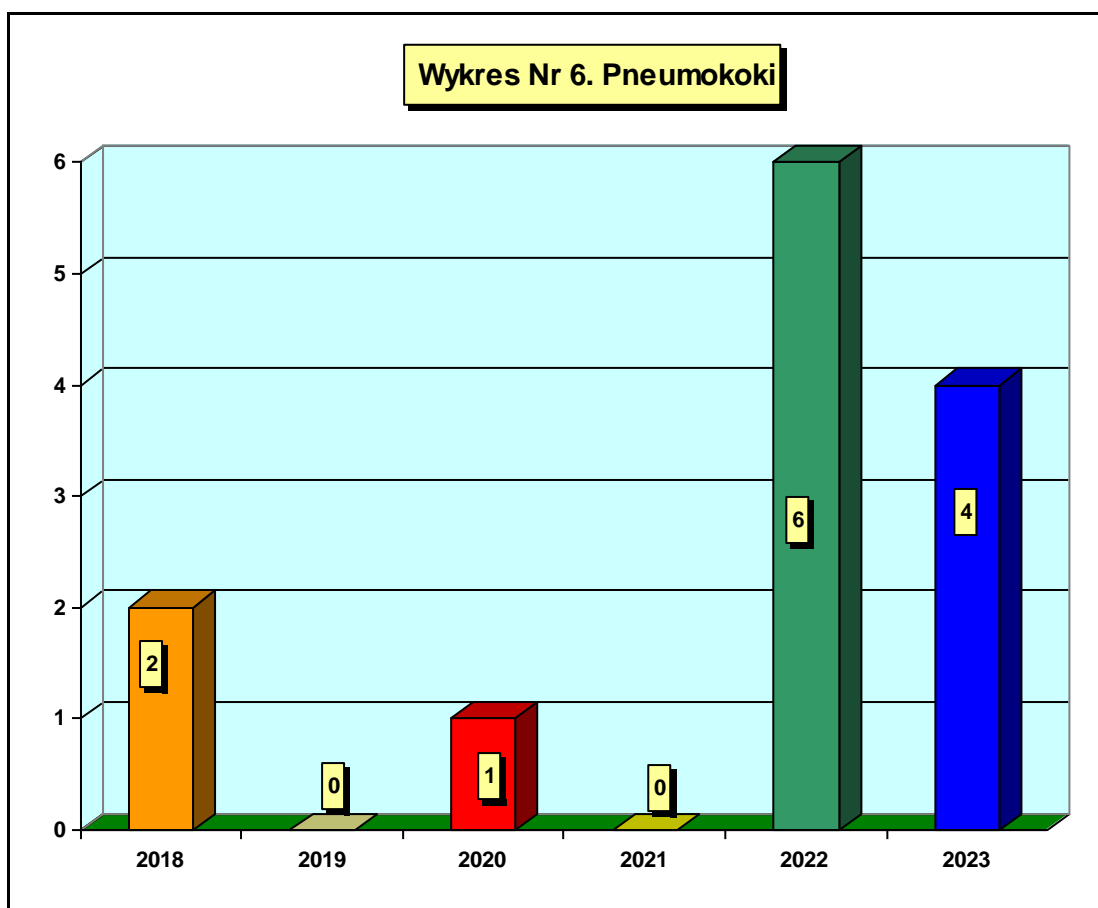

1.9 Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* (pneumokoki)

W roku 2023 do PSSE w Elblągu zgłoszono 4 przypadki zachorowań wywołanych przez pneumokoki (Wykres Nr 6) na terenie Powiatu Elbląskiego, z których 3 przebiegały w postaci posocznicy. Nadzorem epidemiologicznym objęto 40 osób ze styczności z osobami chorymi.

Zakażenia pneumokokami są infekcjami niedostatecznie diagnozowanymi – badania laboratoryjne wykonuje się głównie u osób dotkniętych ciężkim przebiegiem choroby (przede wszystkim inwazyjną postacią choroby), głównie hospitalizowanych. Statystyki oparte tylko na nielicznych zgłoszeniach od lekarzy są więc niewiarygodne i nie oddają rzeczywistej skali problemu.

W 2017 r. do Kalendarza Szczepień Ochronnych wprowadzono obowiązek szczepień p/pneumokokom wszystkich dzieci urodzonych od 01.01.2017 r.

Choroby odzwierzęce

Istotną grupę zagrożeń stanowią choroby odzwierzęce przenoszone przez wektory (stawonogi), zoonozy nabywane w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem (np. wścieklizna) oraz choroby pasożytnicze (bąblowica). Na niektóre zoonozy (np. borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu) narażone są statystycznie bardziej istotnie pewne grupy zawodowe, jak leśnicy i rolnicy.

1.10 Borelioza (Choroba z Lyme)

W 2023 roku zgłoszono 15 potwierdzonych przypadków boreliozy, z czego 1 osoba podlegała hospitalizacji. Widać wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem, kiedy zarejestrowano 7 potwierdzonych przypadków boreliozy (Wykres Nr 7).

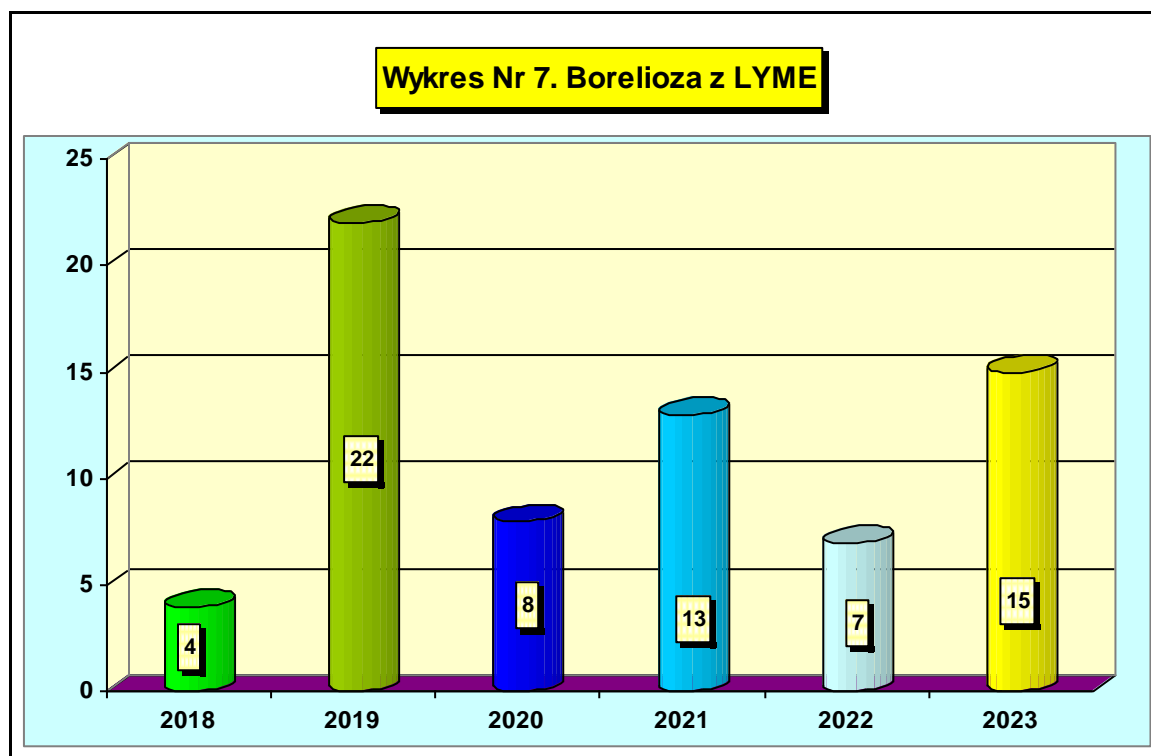
W większości przypadków charakterystycznym pierwotnym objawem choroby był rumień wędrujący.

Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce i Europie, wywołaną przez krętki (bakterie) z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, a rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Borelioza występuje na całej półkuli północnej, ale także w Australii. Obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby, co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są obecne na terenie całego kraju.

Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie

stosowania środków ochronnych oraz właściwego postępowania w przypadku ukąszenia przez kleszcza.

Narażenie mieszkańców Powiatu Elbląskiego na boreliozę jest niezmiennie wysokie. Powiat Elbląski leży w rejonie uznawanym już od wielu lat za endemiczny dla tej choroby (czynnik ją wywołujący „zadomowił” się na tym terenie, znajdując optymalne warunki do życia). Do okoliczności sprzyjających utrzymywaniu się tego stanu należą między innymi duże powierzchnie lasów liściastych, obszarów pokrytych roślinnością krzaczastą i trawiastą oraz nieużytków, obecność licznej populacji zarażonych kleszczy, a także równie licznej populacji małych i średnich ssaków polno-leśnych, będących żywicielami kleszczy.

1.11 Styczność i narażenie na wściekliznę – szczepienia przeciw wściekliznie

Na terenie Powiatu Elbląskiego w roku 2023 zarejestrowano 97 ryzykownych kontaktów ludzi ze zwierzętami domowymi i wolno żyjącymi (pogryzienia, podrapania itp.). Wśród tych zdarzeń dominowały kontakty z psami. Każde z takich zdarzeń, w przypadku braku możliwości wykonania u zwierzęcia badania weterynaryjnego (obserwacji), kończyło się podjęciem szczepień przeciw wściekliznie osób poszkodowanych. Łącznie zaszczepiono 23 osoby. To wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym. Dane dotyczące szczepień za lata 2018 – 2023 przedstawia (Wykres Nr 8).

Ostatnie przypadki wścieklizny u człowieka w Polsce (śmiertelne) miały miejsce w 2000 i 2002 r. W 2021 r. i w 2022 tak jak w latach poprzednich, nie zarejestrowano na terenie Polski przypadków zachorowań na wściekliznę wśród ludzi.

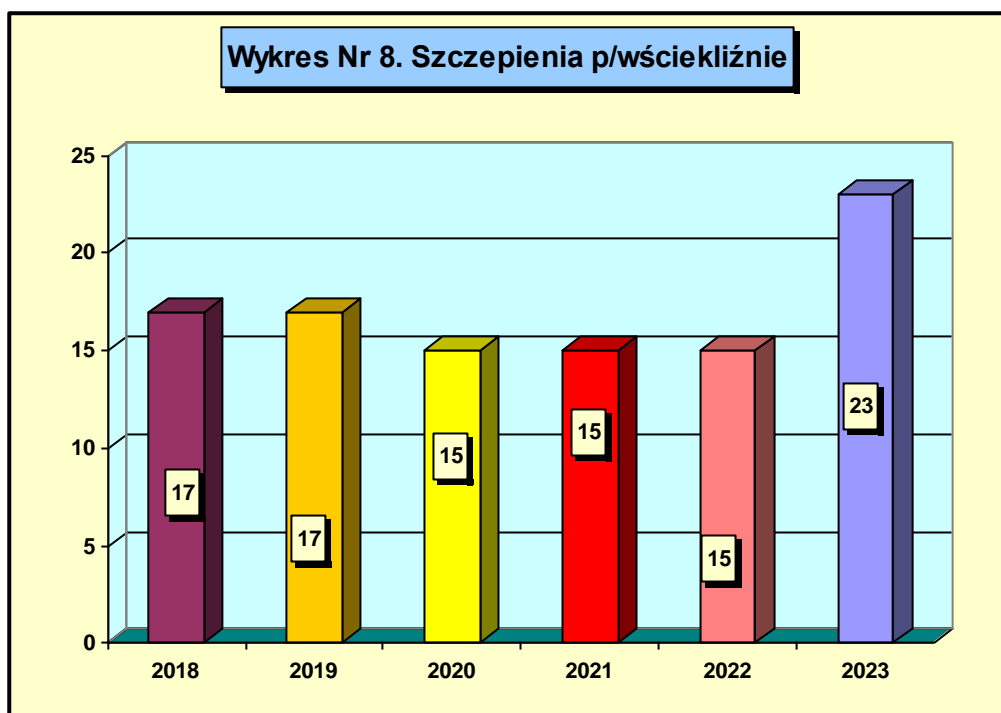
Rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad podejrzeniami wścieklizny u ludzi polega na współpracy z organami Inspekcji Weterynaryjnej i objęciu nadzorem epidemiologicznym osób ze styczności ze zwierzęciem poddanym obserwacji z powodu podejrzenia zakażenia wirusem wścieklizny.

Zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę u ludzi w Polsce oparte jest również na szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które zostały pokąsane przez nieznaną zwierzę podejrzane o wściekliznę, lub gdy służówki i/lub zraniona skóra miały kontakt ze śliną zwierzęcia podejrzanego o zachorowanie, oraz na szczepieniach profilaktycznych u osób, które z racji wykonywanego zawodu są szczególnie narażone na zetknięcie się z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, pracownicy leśni, osoby wyjeżdżające w regiony, gdzie wścieklizna jest chorobą endemiczną).

Obowiązuje ustawowy obowiązek dla właścicieli psów w zakresie szczepienia psów przeciwko wściekliznie, zgodnie z którym posiadacze psów są obowiązani zaszczepić je przeciwko wściekliznie w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez psa 3. miesiąca życia, a następnie nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia ostatniego szczepienia.

Pomimo że obowiązek ten nie dotyczy kotów domowych, mając na uwadze obecność wirusa wścieklizny w środowisku naturalnym, niski koszt szczepienia i niepodważalny jego wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie człowieka, rekomenduje się właścicielom kotów regularne szczepienie ich przeciwko wściekliznie.

Wydaje się, biorąc pod uwagę fakt zdecydowanej dominacji wśród osób szczepionych, tych którzy byli zakwalifikowani do szczepienia w wyniku kontaktu z psami i kotami, że najskuteczniejszym sposobem istotnego obniżenia liczby szczepień, a także ryzyka infekcji, jest ograniczenie w mieście liczby zwierząt bezdomnych lub pozbawionych należytej opieki przez właścicieli. Problem pogryzień ludzi przez zwierzęta jest zagadnieniem, które pomimo licznych prób rozwiązania nie doczekało się jeszcze skutecznych rozwiązań. O ww. ryzykownych kontaktach ze zwierzętami PPIS w Elblągu informuje każdorazowo Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz w razie konieczności Straż Miejską.

Choroby krwiopochodne

1.12 Wirusowe zapalenie wątroby (wzw) typu B i C.

Nadal zakażenia wirusem wzw B lub C ujawniane są przypadkowo, podczas wykonywania rutynowych testów w kierunku tych patogenów (np. badania kontrolne przy hospitalizacji na oddziałach zabiegowych, badania profilaktyczne, badania dawców krwi itp.). Osoby te bardzo często nie wykazują żadnych objawów klinicznych.

W roku 2023 na terenie Powiatu Elbląskiego zarejestrowano ogółem 3 przypadki zakażeń wirusem wzw typu B (przewlekłe i BNO) i 7 przypadków zakażeń wirusem wzw typu C (przewlekłe i BNO). Wykrytych zakażonych oraz osoby z ich najbliższego otoczenia, ustalone w trakcie dochodzenia epidemiologicznego, objęto nadzorem epidemiologicznym oraz skierowano do lekarzy rodzinnych w celu wdrożenia nadzoru lekarskiego. Nadzorem epidemiologicznym objęto 15 osób ze styczności z osobami zakażonymi wirusem wzw B oraz 14 osób ze styczności z osobami zakażonymi wirusem wzw C.

Ze względu na szczególnie podstępny charakter zakażeń wywołanych ww. wirusami prowadzących do odległych następstw w postaci niewydolności i marskości wątroby, należy nadal monitorować sytuację ze szczególnym uwzględnieniem nowo wykrytych zakażeń poprzez ścisłą współpracę z laboratoriami diagnostycznymi, poradnią chorób zakaźnych i lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej.

Nadal kontynuowane są działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, polegające na wyegzekwowaniu właściwych warunków świadczeń zdrowotnych, zabiegów kosmetycznych, tatuażu związanych z naruszaniem ciągłości tkanek, a także w odniesieniu do wzw B, szczepienia personelu medycznego oraz kobiet w ciąży i noworodków, zalecanie szczepienia wszystkim osobom dotychczas niezaszczepionym.

Istotne jest także dalsze upowszechnianie wiedzy na temat możliwych dróg zakażenia, a wykrywania zakażeń bezobjawowych poprzez zwiększenie dostępności do badań laboratoryjnych.

Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, *poliomyelitis*)

W odniesieniu do tych chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu, jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy nadal możliwych jej zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby, tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie.

Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomyelitis (synonimy: ostre nagminne porażenie dziecięce, zapalenie rogów przednich rdzenia, choroba Heinego-Medina).

1.13 Odra

Odra jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką, kaszlem, zapaleniem spojówek oraz wysypką. Najczęstszym powikłaniem jej przebiegu jest zapalenie płuc oraz zapalenie ucha środkowego.

W 2023 r. do PSSE w Elblągu nie zgłoszono żadnych zachorowań na odrę. Zachorowania o charakterze i rozmiarach ognisk epidemicznych mogą wystąpić jedynie wśród społeczności lokalnych lub w środowisku szkolnym, w których stopień uodpornienia dzieci i dorosłych jest niewystarczający dla uzyskania odporności zbiorowskiej, która powstaje, gdy liczba osób uodpornionych w danym środowisku osiąga co najmniej 95%.

Indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje natomiast u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie (lub jej wcześniej nie przechorowała). Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę, a ze względu na wysoką zakaźność choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzną nie można go zastąpić jakimikolwiek innym środkiem ochrony.

1.14 Różyczka

Różyczka jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką oraz wysypką. Pomimo relatywnie łagodnego przebiegu zapobieganie różyczce jest niezwykle istotne ze względu na powodowanie przez wirusa zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie ciąży.

Po okresie wystąpienia wzrostu zachorowań na różyczkę wywołanych epidemią wyrównawczą (ostatnia miała miejsce w 2013 r.), głównie wśród młodych mężczyzn, którzy nie byli objęci obowiązkowymi szczepieniami w latach 90. XX wieku, w kolejnych latach obserwowano spadek liczby zachorowań na różyczkę w Polsce. Ostatnie zachorowania na różyczkę w Elblągu miały miejsce w 2015 r. (4 osoby).

Pomimo odnotowywanego od kilku lat spadku liczby przypadków Polska uznawana jest za kraj, w którym różyczka występuje endemicznie.

1. 15 *Poliomyelitis* (ostre nagminne porażenie dziecięce)

Poliomyelitis jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą najczęściej w postaci bezobjawowego zakażenia lub niecharakterystycznych objawów z przewodu pokarmowego. W przypadku wystąpienia postaci porażennej wirus powoduje trwałe upośledzenie narządu ruchu. W przebiegu zakażenia może dojść do zgonu spowodowanego porażeniem mięśni oddechowych. Polska, jak i cały Region Europejski WHO, jest oficjalnie wolna od *poliomyelitis* od 2002 r.

Ostatnie dwa przypadki tej choroby w Polsce spowodowane dzikim wirusem polio odnotowano w 1982 r. (przypadek rodzimy) i w 1984 r. (przypadek zawleczony, wywołany dzikim szczepem wirusa typu 1). Mimo to groźba ponownego wprowadzenia dzikiego wirusa polio do Polski pozostaje realna, aż do momentu wyeradykowania tej choroby na świecie.

W celu zapobieżenia szerzeniu się zakażeń, w przypadku zawleczenia wirusa na obszar Polski, konieczne jest między innymi utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażień wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego, w celu wykluczenia wirusa polio jako przyczyny wystąpienia tego zespołu chorobowego.

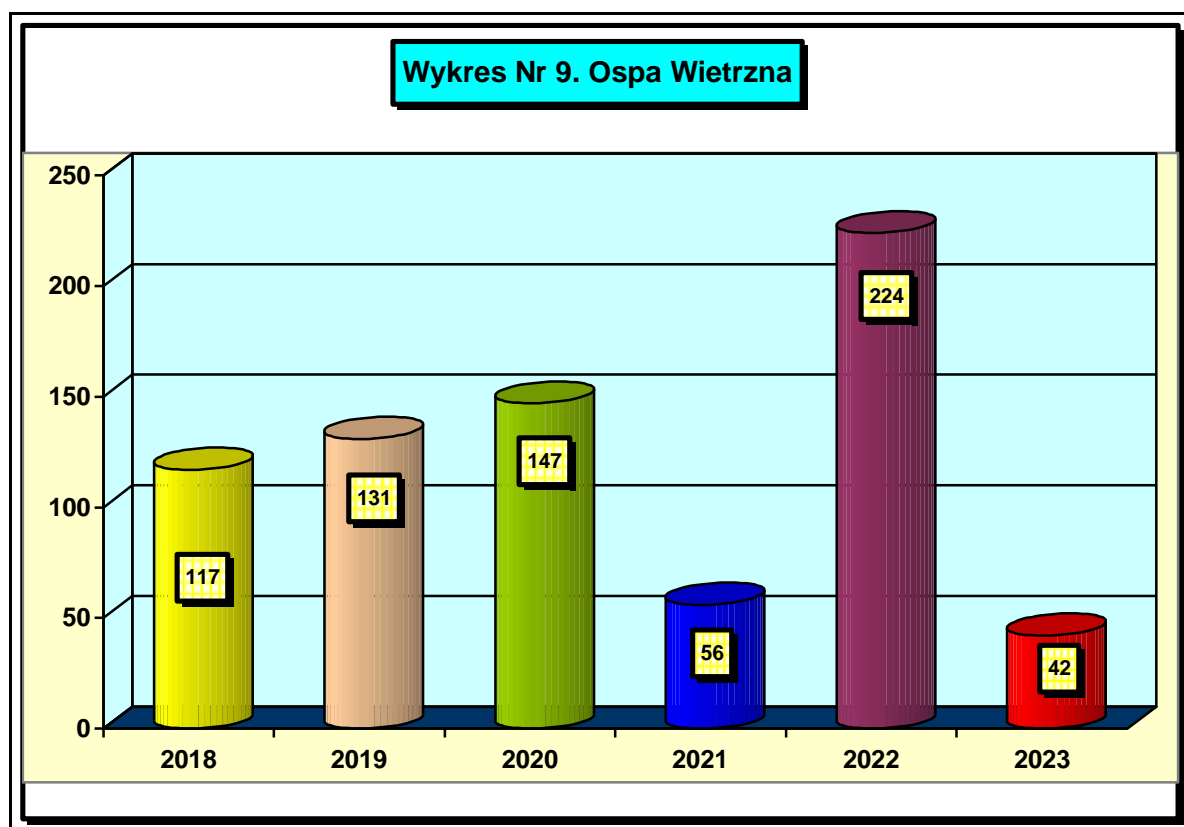
Zgodnie z wytycznymi WHO należy dążyć do osiągnięcia wysokiego poziomu zaszczepienia przeciw polio (90%-95%). W Polsce poziom ten obliczany jest dla dzieci w 2 r.ż., zaszczepionych pełnym cyklem podstawowym (3 dawki szczepionki). Szczepienie przypominające w Polsce prowadzi się w 6. r.ż. podając jedną dawkę szczepionki.

Szczepienia przeciw polio w Polsce realizowane są przy użyciu szczepionki inaktywowanej IPV.

Według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), do czasu całkowitej eradykacji *poliomyelitis* na świecie, osoby wyjeżdżające na tereny endemicznego występowania *poliomyelitis* powinny posiadać kompletne szczepienie (uodpornienie) przeciwko tej chorobie.

1.16 Ospa wietrzna.

Na terenie Powiatu Elbląskiego w 2023 r. zarejestrowano tylko 42 przypadki zachorowań na ospę wietrzną (Wykres Nr 9). Od wielu lat w całej Polsce utrzymuje się tendencja spadkowa zapadalności na ospę wietrzną, zwłaszcza dzieci, co przemawia za stosowaniem obowiązkowych szczepień ochronnych, które są obowiązkowe dla określonej grupy osób, przebywających albo zakwalifikowanych do pobytu w: zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, żłobkach lub klubach dziecięcych (zgodnie z kalendarzem szczepień).

1.17 Grypa

Od marca 2023 roku rejestrowane są wyłącznie przypadki grypy potwierdzone testami antygenowymi lub PCR. W ramach monitoringu sytuacji epidemiologicznej na terenie Powiatu Elbląskiego nadzorowanym przez PPIS w Elblągu według danych w 2023 r. zarejestrowano 9 przypadków grypy.

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną sezonowych wzrostów zachorowań na gripę, szczególnie wielu w okresie jesienno-zimowym, są wirusy grypy typu A i B.

Zachorowania mogą przybierać postać sezonową, epidemiczną lub pandemiczną. Grypa powoduje zachorowania w każdej grupie wiekowej. Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że rocznie dotyczyć może 5%–10% dorosłych i 20%–30% dzieci.

Nadzór epidemiologiczny nad gripą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmocnieniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku, przy szczycie zachorowań przypadającym między styczniem a marcem. Rejestruje się wtedy od kilkuset do kilku milionów zachorowań na ostre infekcje dróg oddechowych wywołanych m.in. przez wirusy SARS-CoV-2, wirusa grypy, adenowirusy oraz RSV, spośród których grypa oraz COVID-19 to jedyne choroby, którym można zapobiegać w drodze szczepień.

Pomimo iż szczepienia przeciw grypie są jedyną skuteczną i bezpieczną metodą zapobiegania tej chorobie oraz jej powikłaniom, a także pomimo udowodnionej skuteczności i powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie sezonowej oraz akcji informacyjnych kierowanych do społeczeństwa, poziom zaszczepienia przeciw grypie w Polsce jest nadal bardzo niski, w powiecie elbląskim wynosi 3.1%. Według aktualnych międzynarodowych zaleceń z profilaktyki przeciwgrypowej powinny skorzystać wszystkie osoby chętne, a przede wszystkim osoby z grup ryzyka, np. chorzy przewlekle, kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze.

1.18 Gruźlica

Na terenie Powiatu Elbląskiego w 2023 roku 1 osoba zachorowała na gruźlicę, a w 2022 roku dwa razy więcej t.j. 4 osoby. Nadzorem epidemiologicznym objęto 10 osób ze styczności z osobą zakażoną.

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną o przewlekłym przebiegu występującą w postaci klinicznej gruźlicy płuc (najczęstsza postać) oraz gruźlicy innych narządów. Zaraźliwa jest jedynie gruźlica płuc w okresie prątkowania.

Przepisy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz przewidują obowiązek leczenia szpitalnego osób chorych na gruźlicę w okresie wydalania prątków gruźliczych (prątkowania) lub z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie. Pierwszy okres leczenia, trwający najczęściej miesiąc, odbywa się w warunkach izolacji szpitalnej pacjenta. Gruźlica jest chorobą, która może ulec aktywacji po wielu latach od zakażenia pierwotnego, jak również reaktywacji w wiele lat po przebytym leczeniu.

Swoistą metodą zapobiegania gruźlicy jest stosowane od 80 lat szczepienie BCG, które zapobiega wystąpieniu u niemowląt ciężkich i śmiertelnych postaci klinicznych gruźlicy, takich jak gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz gruźlica rozsiana (prosówka). Szczepienia te wykonywane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych u noworodków przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego.

1.19 Zakażenia wirusem SARS-CoV-2

W 2023 roku na terenie Powiatu Elbląskiego zarejestrowano 398 przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) w tym 11 hospitalizacji. Jest to spadek w porównaniu z 2022 r kiedy zarejestrowano 2688 przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) w tym 105 hospitalizacji

Zgonów z powodu zakażenia SARS-CoV-2 w 2023 r. było 6 (w 2022 r. - 32 zgony). Największą liczbę zgonów zarejestrowano w przedziale wiekowym powyżej 60 lat (4 zgony). Zakażenia SARS-CoV-2 nadal rozpoznawane są na podstawie objawów klinicznych tj.: kaszel, gorączka, duszność, utrata węchu, utrata lub zaburzenie smaku i wykrycie antygenów wirusa SARS-CoV-2 lub badań laboratoryjnych - wykrycie kwasu nukleinowego SARS-CoV-2 z materiału klinicznego.

Najskuteczniejszym narzędziem walki z pandemią koronawirusa są szczepienia. Ukierunkowanie wysiłków na popularyzację szczepień ma niezmiennie ogromne znaczenie.

Zapadalność na wybrane choroby zakaźne na terenie Powiatu Elbląskiego w 2023 roku

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji	Zapadalność
Salmonelozą	8	1	14.7
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	30	29	55.0
Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	26	26	47,7
Biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu-ogółem	28	22	51.4
Płonica (szkarlatyna)	43	1	78.9
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> w tym róża	7	7	12.8
Borelioza	15	1	27.5
Szczepienia p/wścieklicznie	23	0	42.2
Ospa wietrzna	42	0	77.0
WZW typ B – przewlekłe i BNO	3	0	5.5
WZW typ C – przewlekłe i BNO	7	0	12.8
Kiła	4	0	7.3
Gruźlica	1	1	1,8
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	4	4	7.3
Zakażenia SARS-CoV-2	398	11	730.5

**Ocena sytuacji epidemiologicznej niektórych chorób zakaźnych na obszarze
Powiatu Elbląskiego na przestrzeni 6 lat.**

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Salmonelloza	10	11	11	7	3	8
Czerwonka	0	0	0	0	0	0
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - ogółem	36	10	22	43	31	30
Wirusowe zakażenia jelitowe - ogółem	48	46	13	13	77	26
Krztusiec	0	1	0	0	0	0
Płonica (szkarlatyna)	27	47	9	3	8	43
Choroba meningokokowa inwazyjna	0	0	1	0	1	1
Róża	6	10	6	6	4	6
Borelioza z Lyme	4	22	8	13	7	15
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	0	0
Szczepienia p/wścieklicznie	17	17	15	15	15	23
Ospa wietrzna	117	131	147	56	224	42
Różyczka	0	0	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby typ A	1	2	0	1	0	0
WZW typ B (przewlekłe i BNO)	7	9	0	0	5	3
WZW typ C (przewlekłe i BNO)	5	3	0	0	3	7
Świnka	1	0	1	1	1	0
Grypa - przypadki potwierdzone	1	0	3	0	0	9
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus. pneumoniae</i>	2	0	1	0	6	4

III. DZIAŁANIA W OBSZARZE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma w Polsce charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski.

Podstawą prawną nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, który nakłada obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym na osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające krócej niż 3 miesiące.

W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny.

Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom (poddawania dzieci szczepieniom) jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej.

Szczepienia obowiązkowe oraz zalecane dzieci i dorosłych są realizowane nieodpłatnie w ramach świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Natomiast zakup szczepionek dla realizacji szczepień obowiązkowych jest finansowany w całości z budżetu Ministra Zdrowia.

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych

Obowiązkowe szczepienia ochronne odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu wielu chorobom zakaźnym. Program Szczepień Ochronnych ma charakter wieloletni, a systematyczne realizowanie szczepień zapobiega epidemiom a nawet stopniowej eliminacji i eradykacji niektórych chorób zakaźnych.

Corocznie w komunikacie Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych określone są wytyczne dla wykonawców szczepień dotyczące terminów przeprowadzania powszechnych szczepień kalendarzowych dzieci i młodzieży oraz szczególnych przesłanek epidemiologicznych i klinicznych w zakresie realizacji szczepień w wybranych grupach ryzyka oraz wykonywania szczepień poekspozycyjnych (tężec, wścieklizna).

Zmiany Programu Szczepień Ochronnych rozszerzające obowiązek szczepień przeciw określonym chorobom zakaźnym lub rozszerzające grupy osób nimi objęte są zawsze poprzedzone zmianami prawnymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczepień obowiązkowych.

Corocznie Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu opracowuje analizę stanu zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży w powiecie. Dokonuje się jej na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54), przesyłanego przez każdy podmiot leczniczy przeprowadzający szczepienia ochronne. Wzór i terminy sporządzania sprawozdania określają przepisy o statystyce publicznej.

Analiza uwzględnia m.in.:

- stan zaszczepienia przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym dzieci z poszczególnych roczników oraz osób z określonych grup zawodowych i grup ryzyka podlegających obowiązkowi szczepień, w odniesieniu do poszczególnych punktów szczepień, całego powiatu, województwa oraz całego kraju;
- porównanie stanu zaszczepienia osób podlegających szczepieniom w roku bieżącym do roku poprzedniego;
- analizę występowania niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP).

Wyniki analizy za rok sprawozdawczy są corocznie przedstawiane podmiotom leczniczym przeprowadzającym szczepienia oraz Warmińsko-Mazurskiemu Państwowemu Inspektorowi Sanitarnemu.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu nadzorował i koordynował wykonywanie rządowego programu uodporniania wrażliwych populacji przeciw chorobom zakaźnym w podmiotach leczniczych świadczących usługi medyczne w zakresie realizacji szczepień ochronnych na terenie powiatu elbląskiego, w tym w 11 podmiotach leczniczych podstawowej opieki zdrowotnej (Twoje Zdrowie w Godkowie i Pasłęku, Ośrodek Zdrowia Markusy w Gronowie Elbląskim i Markusach, Milevita w Milejewie, Medyk w Młynarach, Lekarz w Pasłęku, Esculap w Rychlikach, Tol-Vita w Pogroździu, Suchaczu i Tolk Micku) i 1 podmiocie leczniczym w lecznictwie zamkniętym (Szpital Powiatowy w Pasłęku).

Corocznie przeprowadzane są kontrole we wszystkich punktach szczepień działających na terenie powiatu elbląskiego. Nieprawidłowości w zakresie przeprowadzania szczepień ochronnych nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym podmioty lecznicze podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze powiatu elbląskiego obejmowały opieką profilaktyczną 8 212 dzieci do lat 19, w tym 208 urodzonych w 2023 roku.

Realizacja szczepień obowiązkowych w wybranych rocznikach u dzieci do 19 roku życia – nieznacznie podwyższyła się u dzieci do lat 2, natomiast obniżyła się u 6 i 19-latków a u 14-latków była na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym.

Z uwagi na coraz większą aktywność ruchów antyszczepionkowych w mediach społecznościowych, pod wpływami których są młodzi rodzice, podmioty lecznicze mają coraz większy problem z realizacją kalendarza szczepień. Osoby wykazywane w rocznikach podlegających sprawozdawczości w ubiegłych latach nadal wykazane są z brakiem całkowitego lub częściowego uodpornienia przeciw wyznaczonym chorobom zakaźnym.

W wyniku jeszcze dobrej realizacji wykonania populacyjnych szczepień obowiązkowych do 19 roku życia włącznie, przez wiele lat osiągając wszczepialność powyżej średniej w województwie i znacznie przewyższając średnią stanu zaszczepienia w Polsce, występuje wysoki odsetek mieszkańców niewrażliwych na większość chorób zakaźnych, przeciw którym prowadzi się szczepienia obowiązkowe. Skutkiem jest utrzymywanie się odporności zbiorowskiej chroniącej wrażliwe populacje regionu przed masowymi zachorowaniami epidemicznymi.

Szczepienia obowiązkowe

Na przestrzeni lat obowiązek szczepień kalendarzowych realizowanych dla całego rocznika po osiągnięciu przez dziecko określonego wieku był stopniowo rozszerzany i dotyczył szczepień przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, gruźlicy, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (przeciwko *poliomyelitis*), odrze, różyczce, nagminnemu zakażeniu przyusznic (śwince), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, inwazyjnym zakażeniami *Haemophilus influenzae* typu B, od 2017 r. inwazyjnym zakażeniami *Streptococcus pneumoniae*, a od 2021 r. również przeciw zakażeniom rotawirusowym.

Szczepienia przeciw ospie wietrznej są realizowane jako obowiązkowe jedynie w wybranych grupach dzieci (korzystających ze żłobków lub klubów dziecięcych, przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego oraz innych form zbiorowej opieki).

Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, w powiecie uodporniono kolejne roczniki przeciw chorobom zakaźnym w wyznaczonej populacji do lat 19. W tym celu podano dzieciom 6 542 dawki szczepionek do realizacji szczepień obowiązkowych.

W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych uodporniono:

- przeciwko ospie wietrznej 50 dzieci uczęszczających do żłobków i klubików dziecięcych;
- przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B 42 osoby dorosłe.

Od czerwca 2023 r. na terenie powiatu elbląskiego 6 podmiotów leczniczych podstawowej opieki zdrowotnej (Ośrodek Zdrowia Markusy w Gronowie Elbląskim i Markusach, Medyk w Młynarach, Lekarz w Pasłęku, Tol-Vita w Suchaczu i Tolkmicku) realizowało „Program powszechnych szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV)” w rocznikach 2010 i 2011 zarówno u dziewczynek jak i chłopców. Zaszczepiono 225 osób I dawką. Do realizacji programu szczepionka jest dystrybuowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Elblągu.

Uchylający się od wykonania prawnego obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym

Coraz większy problem stanowią rodzice, którzy bez uzasadnienia odstępują od szczepienia swoich dzieci - pomimo licznych wezwań nie zgłaszają się lub nie wyrażają zgody na szczepienia.

Zjawisko to rozpowszechnia się od 2013 roku i ma tendencję wzrostową nie tylko na naszym terenie ale również w całej Polsce.

W roku sprawozdawczym wysłano do rodziców uchylających się od obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym pisma informujące o celowości szczepień, wskazano medyczne źródła w których można uzyskać wiarygodne informacje o szczepieniach. Przedstawiono w nich również jakie czynności administracyjne będą prowadzone wobec osób, które nadal będą uchylać się od tego obowiązku. W okresie od I do XII wysłano 89 pism. Po akcji informacyjnej zaszczepiono 45 dzieci. Wobec rodziców i opiekunów dzieci niezaszczepionych będzie prowadzone postępowanie administracyjne.

Pomimo tendencji wzrostowej osób nierealizujących obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym, podobnie jak w latach poprzednich tak i w roku sprawozdawczym podmioty lecznicze z powiatu elbląskiego, realizujące program szczepień ochronnych, osiągnęły jeden z najwyższych w województwie warmińsko-mazurskim poziomów wykonania szczepień obowiązkowych. Osiągnięta odporność na choroby objęte tymi szczepieniami, zarówno indywidualna jak i populacyjna, wpływa na bezpieczeństwo epidemiczne społeczności powiatu.

Szczepienia przeciw tężcowi poekspozycyjne

W roku sprawozdawczym uodporniono przeciw tężcowi z tytułu zranienia 172 mieszkańców, w tym 112 osób otrzymało dawkę przypominającą a pozostałe pełen cykl szczepień. Szczepienia przeciwko tężcowi wykonywały podmioty lecznicze udzielające pierwszej pomocy medycznej po zranieniu (głównie izby przyjęć, poradnie chirurgiczne), natomiast kolejne dawki realizowano w punktach szczepień podstawowej opieki zdrowotnej.

Szczepienia zalecane

Niezależnie od wykonywania szczepień obowiązkowych, personel punktów szczepień propagował także profilaktykę innych chorób zakaźnych, poprzez wykonywanie szczepień zalecanych nie objętych programem obowiązkowym (m.in. Covid-19, grypa, pneumokoki, ospa wietrzna, meningokoki, zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego, kleszczowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie wątroby A i B, krztusiec).

W roku sprawozdawczym zaszczepiono zalecanymi szczepieniami 2 279 osób co stanowi 5,4% w stosunku do liczby mieszkańców objętych opieką medyczną przez podmioty lecznicze działające na obszarze powiatu elbląskiego, w tym do 19 lat 436 dzieci co stanowi 5,3%. W stosunku do roku 2022 (3,8%) podwyższył się odsetek zaszczepionych ogólnie i osób do lat 19 (w 2022 r. 2,8%).

Szczepienia zalecane przeciw grypie wykonano na wyższym poziomie jak w roku ubiegłym o 356 osób. W roku sprawozdawczym zaszczepiono przeciw grypie 1 667 osób, w tym do 19 lat 118 osób i powyżej 65 lat 1 068 osób. W związku z możliwością zaszczepienia się w aptece i zakładach pracy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu nie posiada dokładnych danych ilości osób uodpornionych przeciwko grypie. Pełne dane można uzyskać w oddziale wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, który ma dostęp do statystyk wszystkich podmiotów realizujących szczepienia przeciwko grypie. Pomimo wprowadzenia bezpłatnych szczepień przeciwko grypie dla dzieci do lat 18, kobiet w ciąży i osób starszych powyżej 65 roku życia, jak również z 50 % odpłatnością dla pozostałej populacji, nie nastąpił znaczący wzrost zaszczepionych przeciw grypie. Zaszczepiono jedynie 4% populacji objętej opieką medyczną w podmiotach leczniczych powiatu elbląskiego.

Szczepienia przeciw pneumokokom dla dorosłych wykonano u 21 osób, co stanowi wzrost o 4 osoby w stosunku do roku 2022 (17 osób).

W roku sprawozdawczym oprócz „Programu powszechnego” przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego jako szczepienie zalecane uodporniono 95 osób, w tym 22 chłopców. Do wzrostu uodpornienia w stosunku do roku poprzedniego przyczyniło się wprowadzenie programu powszechnego w rocznikach 2010-2011, rodzice zaszczepili swoje starsze dzieci, które nie zostały objęte tym programem.

Oprócz przedstawionych powyżej szczepień zalecanych przeciwko grypie, pneumokokom i HPV, uodporniono również osoby przeciwko:

- meningokokom – 163,
- ospie wietrznej – 37,
- krztuścowi – 5 (kobiety ciężarne),
- tężcowi – 6,
- błonicy – 8,
- poliomyelitis – 156,
- wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – 62,
- wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – 2,
- kleszczowemu zapaleniu mózgu – 56,
- durowi brzuszemu – 1.

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

W roku sprawozdawczym nie zgłoszono do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP) po szczepieniach wykonanych dla mieszkańców powiatu elbląskiego.

Dystrybucja szczepionek

Szczepionki są przekazywane z powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej nieodpłatnie do podmiotów leczniczych z którymi Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowy na przeprowadzanie szczepień obowiązkowych. Podczas transportu i przechowywania szczepionek zachowany jest tzw. łańcuch chłodniczy (zakres temperatury od 2 do 8°C) oraz stosowane są zasady dobrych praktyk dystrybucji przewidziane w przepisach Prawo farmaceutyczne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu prowadzi racjonalną gospodarkę szczepionkami zakupionymi przez Ministra Zdrowia, nie dopuszcza do braków w dostawie, jak również do jej przeterminowania i utylizacji z tym związanej.

Wszystkie punkty szczepień działające na terenie powiatu elbląskiego posiadają nowoczesne urządzenia chłodnicze z systemem No Frost i monitoringiem elektronicznym rejestrującym temperaturę całodobowo, z powiadamianiem drogą sms o przekroczonej

wartościach temperatury. W roku sprawozdawczym z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu wydano do nadzorowanych punktów szczepień 25 526 dawek szczepionek, w tym do punktów szczepień przeprowadzających szczepienia dla mieszkańców powiatu elbląskiego 5 526 dawek.

Szkolenia

Pracownicy sekcji epidemiologii nadzorujący szczepienia ochronne pogłębiali swoją wiedzę uczestnicząc w wielu szkoleniach z zakresu epidemiologii, wakcynologii, pediatrii i medycyny rodzinnej, najczęściej w formie webinarów i korzystając z branżowej literatury medycznej.

W 2023 r. z ramienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu pracownicy nadzorujący szczepienia zorganizowali i przeprowadzili 2 szkolenia z zakresu szczepień ochronnych dla personelu medycznego z punktów szczepień. Podczas szkoleń przekazano uaktualnioną wiedzę i zmiany w przepisach prawa z zakresu szczepień ochronnych oraz informacje dotyczące nowych szczepionek wprowadzonych do stosowania w Polsce w 2023 r. Przedstawiono również analizy ze szczepień za rok ubiegły, omówiono wykonanie sprawozdań, jak również wymieniano się doświadczeniami z zakresu tematyki szczepień.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH I PRAKTYK ZAWODOWYCH NA TERENIE POWIATU ELBLĄSKIEGO W 2023 R.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w 2023 r. sprawował nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Celem prowadzonych działań była ochrona zdrowia oraz zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Nadzorem objęto placówki świadczące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne tj. szpital oraz placówki świadczące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne tj. przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, poradnie specjalistyczne, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej, praktyki zawodowe (lekarskie, pielęgniarskie, stomatologiczne).

W roku 2023 skontrolowano 22 podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą spośród 47 ujętych w ewidencji PSSE w Elblągu. Przeprowadzono 22 kontrole sanitarnych, obejmujące:

1. podmioty lecznicze prowadzące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – skontrolowano - 1 szpital,
2. podmioty lecznicze prowadzące inne niż szpitalne stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne skontrolowano - 1 obiekt,
3. podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenie zdrowotne – skontrolowano 13 obiektów,
4. praktyki zawodowe lekarskie i stomatologiczne – skontrolowano 7 obiektów w tym: 6 indywidualnych praktyk lekarzy dentyków, 1 indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w 2023 r. wydał 5 decyzji administracyjnych dotyczących nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

IV. 1 Placówki świadczące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawuje nadzór nad placówką udzielającą stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych tj. Szpital Powiatowy spółka z o.o. w Pasłęku przy ul. Kopernika 24a,

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu przeprowadził kontrolę sanitarną w nadzorowanym szpitalu i wydał 1 decyzję administracyjną.

W roku 2023 w ww. placówkach kontynuowano prace remontowe dostosowywania warunków technicznych i funkcjonalnych pomieszczeń do obowiązujących wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022, poz. 402).

Zakres tych działań obejmował m.in.:

Szpital Powiatowy spółka z o.o. w Pasłęku przy ul. Kopernika 24A w Pasłęku

1. utworzono pracownię Tomografii Komputerowej,

2. zakończono inwestycję polegającą na utworzeniu łącznika do budynku głównego wraz z przebudową podjazdu dla karettek,
3. zakończono inwestycję pn. „Budowa budynku na potrzeby oddziału Rehabilitacji Stacjonarnej oraz Ośrodka Rehabilitacji Leczniczej dla Dzieci z Zaburzeniami Wiekii Rozwojowego”,
4. wymieniono na nową powierzchnię podłóg w ciągu komunikacyjnym w Poradni Chirurgicznej,
5. doposażono w nowe meble punkt przygotowawczy pielęgniarstwa w Oddziale Chirurgii Jednego Dnia..

IV. 2 Podmioty lecznicze świadczące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie specjalistyczne, indywidualne praktyki lekarskie i pielęgniarstwa itp.)

W roku 2023 skontrolowano stan sanitarny i techniczny w 13 podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz w 7 praktykach lekarzy dentyistów i praktykach lekarskich.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał 4 decyzje administracyjne, które dotyczyły następujących nieprawidłowości:

- brak ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pacjentów i personelu oraz przy umywalce w gabinecie lekarskim
- brudne, zniszczone ściany w pomieszczeniu porządkowym
- zniszczone z łuszczącą się farbą ściany i sufity w pracowni laboratoryjnej.

V. OCENA ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ

Nadzór nad jakością wody jest jednym z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu realizowali ten nadzór w 2023 roku na terenie Powiatu monitorując jakość wody oraz kontrolując funkcjonowanie systemu zaopatrzenia w wodę, a także ściśle współpracując z podmiotami wykonującymi zadanie zaopatrzenia ludności w wodę.

W roku 2023 ilość mieszkańców Powiatu, korzystających z wody dostarczanej przez zorganizowane systemy wodociągowe nie uległa zmianie w stosunku do roku ubiegłego (99,8%). Sytuacja najlepiej kształtowała się w gminach: Markusy, Milejewo, Gronowo Elbląskie i Godkowo, gdzie 100% gospodarstw domowych posiadało wodę wodociągową.

W pozostałych gminach odsetek mieszkańców korzystających z wody wodociągowej przedstawiał się następująco:

- gm. Tolkmicko – 99,2%
- gm. Elbląg – 99,3 %
- gm. Pasłęk – 99,8%
- gm. Młynary – 99,5%
- gm. Rychliki – 96,1%

W 2023 roku, podobnie jak w 2022, kontynuowano grupowanie małych wodociągów do systemów zaopatrzenia posiadających wodę o wymaganych standardach zdrowotnych podłączono miejscowość Kiersity gm. Rychliki do wodociągu w Krupinie gm. Rychliki tworząc jeden system zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Wśród 25 systemów zaopatrzenia w wodę, objętych nadzorem sanitarnym w powiecie ziemskim, wodę o niekwestionowanej jakości, na koniec 2023 roku produkowały wszystkie wodociągi sieciowe zaopatrzące miejscowości Powiatu tj. 54 212 mieszkańców (100%).

W 2023 r. liczba ludności korzystającej z wody o niekontrolowanej jakości wynosiła 268 osób (są to własne ujęcia przydomowe).

W trakcie 2023 roku na terenie powiatu elbląskiego odnotowano 3 mikrobiologiczne skażenie wody do spożycia w wodociągach sieciowych: Chojnowo gm. Tolkmicko Surowe gm. Pasłęk i Karszewo gm. Młynary. W związku z powyższym wystawiono decyzję na brak przydatności wody do spożycia w wodociągu sieciowym Chojnowo gm. Tolkmicko, w którym stwierdzono obecność enterokoków (paciorkowców kałowych) na poziomie wynoszącym 41 jtk/100 ml. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez podmiot odpowiedzialny za jakość wody w wodociągu Chojnowo gm. Tolkmicko oraz po pobraniu kontrolnych prób wody przez administratora tego wodociągu, potwierdzonych badaniem próbek wody, pobranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, stwierdzono poprawę jej jakości do wartości zgodnych z obowiązującymi normami sanitarnymi i uchylono decyzję.

W wodociągu sieciowym Karszewo gm. Młynary wystawiono decyzję na warunkowe korzystanie z wody (ilość bakterii grupy coli na poziomie wynoszącym < 10 jtk/100 ml, przy jednoczesnym braku obecności *Escherichia coli* (0 jtk/100 ml) i Enterokoków (0 jtk/100 ml). Natomiast w wodociągu Surowe gm. Pasłęk wystawiono decyzję na brak przydatności wody do spożycia po stwierdzeniu obecności bakterii grupy coli na poziomie wynoszącym 42 jtk/100 ml. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez podmioty odpowiedzialne za jakość wody w przedmiotowych wodociągach oraz po pobraniu powtórnych prób wody przez administratorów tego wodociągów, potwierdzonych badaniem próbek wody, pobranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, stwierdzono poprawę jej jakości do wartości zgodnych z obowiązującymi normami sanitarnymi i uchylono decyzje.

W roku 2023 na wniosek Kierownika Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Młynarach wydano decyzję do dnia 10.12.2023 r., na warunkowe korzystanie z wody uzdatnionej z wodociągu sieciowego w Młynarach, w związku z trwającą „Przebudową i modernizacją stacji uzdatniania wody w Młynarach. W dniu 08.12.2023 r. decyzja została przedłużana do 29.02.2024 r.

Na koniec roku sprawozdawczego jakość wody przeznaczonej do spożycia, produkowanej przez wodociągi zaopatrujące ludność zamieszkującą powiat ziemski, spełniała wymogi obowiązujących norm.

Jakość wody o właściwych, zgodnych z obowiązującymi przepisami parametrach, na koniec 2023 r. posiadały wszystkie wodociągi zlokalizowane w gminach: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Markusy, Milejewo, Rychliki, Pasłęk, Godkowo, Tolkmicko z wyjątkiem gminy Młynary, gdzie wydano decyzję na warunkowe korzystanie z wody uzdatnionej ze względu na trwającą „Przebudowę i modernizację stacji uzdatniania wody w Młynarach.

Wykaz wodociągów i studni produkujących wodę o niewłaściwej jakości

Na koniec roku sprawozdawczego jakość wody przeznaczonej do spożycia, we wszystkich systemach zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz w ujęciach indywidualnych będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu spełniała wymogi obowiązujących norm.

W roku 2023 nastąpiła poprawa jakości wody w niżej wymienionych wodociągach:

- poprawa jakości wody pod względem mikrobiologicznym :

1. Wodociąg sieciowy Surowe gm. Pasłęk
2. Wodociąg sieciowy Karszewo gm. Młynary
3. Wodociąg sieciowy Chojnowo gm. Tolkmicko

Jakość wody do picia i wynikające z niej ryzyko zdrowotne, uzależnione jest w znacznym stopniu od stanu technicznego obiektów i urządzeń wodnych. Istniejące, chociaż zmniejszające się sukcesywnie z roku na rok rozdrobnienie systemów zaopatrzenia w wodę sprawia, że utrzymanie pojedynczych ujęć i stacji uzdatniania wody, staje się z przyczyn ekonomicznych trudne lub wręcz niemożliwe do wykonania. Świadomość takiego stanu rzeczy oraz współpraca w tym zakresie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu z jednostkami samorządowymi i podejmowane przez nie działania, mające na celu scalenie i spójność systemu zaopatrzenia w wodę pozwoliły na całkowite lub częściowe wyeliminowanie takich źródeł zaopatrzenia w wodę.

Pozytywnym przejawem zmian, jakie zaszły w roku 2023 jest więc kontynuowanie rozbudowy sieci wodociągowej w ww. gminach oraz działania podejmowane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, tj. modernizacja i przebudowa stacji uzdatniania (w gminie Młynary), które zasilają istniejące systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zabezpieczając nieprzerwaną jej dostawę oraz scalanie wodociągów zaopatrujących pojedyncze miejscowości. Niemniej jednak taka sytuacja, podobnie jak w roku ubiegłym, może stwarzać istotny problem, dotyczący wyczerpania istniejących zasobów ujęć wody (te same ujęcia zaopatrują coraz większą liczbę miejscowości) oraz ewentualnego pogorszenia parametrów jakości wody ze względu na nieskuteczność uzdatniania wynikającą ze zbyt dużego jej poboru oraz możliwej w tej sytuacji niewydolności urządzeń uzdatniających w stosunku do zapotrzebowania.

Dodatkowo, ewentualne zdarzenia losowe typu np. powódź, bezsprzecznie uwypuklają, w przypadku ewentualnego zanieczyszczenia mikrobiologicznego, szczególnie właśnie dużego systemu zaopatrzenia w wodę, potrzebę wypracowania właściwych procedur w kwestii sprawnego zabezpieczenia w wodę pitną w sytuacji kryzysowej.

Ocena ryzyka zdrowotnego wiążącego się ze spożyciem wody z wodociągów powiatu elbląskiego

W 2023 r. w wodociągu sieciowym Młynary gm. Młynary stwierdzono ponadnormatywne zawartości związku manganu (58,9 µg/l - 117 µg/l przy normie 50 µg/l). Wystąpienie zanieczyszczenia w ww. wodociągu związane było z przebudową i modernizacją stacji uzdatniania wody w miejscowości Młynary.

W roku sprawozdawczym pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu pobrali do badania kontrolne próby wody z objętych nadzorem pływalni tj.: z Pływalni w Hotelu: „Folwark & SPA” w Kadynach i z pływalni w Hotelu "Srebrny Dzwon" w Kadynach w gm. Tolkmicko.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu, ze względu na niespełnienie norm jakościowych stwierdzonych w 3 przypadkach poboru wody wydał: 2 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności dla pływalni w Hotelu „Srebrny Dzwon” Kadyny 31, gm. Tolkmicko oraz 1 decyzję dla Kadyny Folwark Hotel & SPA Kadyny 18 – ze względu na odstępstwo od wymagań mikrobiologicznej i fizyko-chemicznej jakości wody do kąpieli na ww. pływalniach. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez administratorów ww. obiektów, potwierdzonych wynikami badań wody decyzje zostały uchylone.

Administratorzy ww. pływalni prowadzili stałą, wewnętrzną kontrolę jakości wody basenowej, sprawozdania do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu przedkładano terminowo.

Przeprowadzono także kontrole obiektów basenowych w zakresie utrzymania należytego stanu higienicznego – uchybień nie stwierdzono.

Dla ww. pływalni Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał zbiorcze roczne oceny jakości wody, w których stwierdził spełnienie norm jakościowych w odniesieniu do obowiązujących przepisów.

Badanie ciepłej wody w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wewnętrznych instalacjach wodociągowych, wykonywano badania parametru *Legionella* sp. w ciepłej wodzie użytkowej w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, podmiotach świadczących usługi opiekuńcze, jak również w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W roku sprawozdawczym w ramach sprawowanego nadzoru pobrano 5 próbek ciepłej wody użytkowej - z Powiatowego Szpitala w Pasłęku przy ul. Kopernika 24 A (2 próbki) oraz 3 próbki z: Domu Pomocy Społecznej „Krokus” Władysławowo 4, gm. Elbląg (1), Domu Pomocy Społecznej w Tolkmicku ul. Szpitalna 2 (1) i z Domu Pogodnego Seniora „Remi”, Bogaczewo 17C, gm. Elbląg (1).

W związku z przekroczeniem dopuszczalnej ilości bakterii *Legionella* sp. w zbadanej próbce ciepłej wody użytkowej wydano dla podmiotu opiekuńczego tj. Domu Pomocy Społecznej „Krokus” we Władysławowie decyzję merytoryczną z rygorem natychmiastowej wykonalności nakazującą podjęcie administratorowi obiektu przeglądu technicznego sieci i podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii do wymaganej normy.

Po przeprowadzonych działaniach naprawczych potwierdzonych prawidłowymi wynikami badań decyzja została uchylona.

Próbki wody ciepłej, na podstawie zaplanowanych harmonogramów badań ciepłej wody użytkowej, pobrano w ramach nadzoru również z natrysków w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny tj. na pływalniach.

W pobranej próbce ciepłej wody z natrysku w krytej pływalni obiektu hotelowego: Hotel Kadyny Folwark & SPA, Kadyny 18, gm. Tolkmicko stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej ilości bakterii *Legionella* sp. W ww. pływalni, wykryto również bakterie z rodzaju *Legionella* w próbce wody pobranej do badań z natrysku, przez administratora obiektu w ramach kontroli wewnętrznej. Z uwagi na stwierdzone ww. przekroczenia bakterii *Legionella* sp. w natrysku, wydano dwie decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności, w których nakazano bezzwłoczne wyłączenie z eksploatacji natrysków. Niezwłocznie podjęte przez administratorów działania, potwierdzone wynikami badań, wykazały, że doprowadzono wodę do wymaganych norm i uchylono decyzje.

Wszystkie podmioty lecznicze i opiekuńcze, a także administratorzy obiektów użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny przedstawili do akceptacji harmonogramy badań ciepłej wody w kierunku *Legionella* sp. w ramach wewnętrznej kontroli. Przesłane harmonogramy badań na rok 2023 po weryfikacji zostały zaakceptowane. Podmioty na bieżąco raportowały do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu sprawozdania z przeprowadzonych badań.

Ocena kąpielisk

W roku 2023 na terenie Powiatu funkcjonowało 1 kąpielisko – zbiornik o nazwie „Jeziorko” w Pasłęku, oparty na zasobach wodnych rzeki Wąskiej. Podobnie jak w latach ubiegłych nadzór nad jakością wodą sprawował organizator tego miejsca - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pasłęku. Badania wody w sezonie letnim przeprowadzał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w ramach kontroli urzędowej oraz administrator obiektu. W związku z zawieszeniem działalności kąpieliska, pobrano tylko 1 próbkę wody do badań w ramach kontroli wewnętrznej przez organizatora kąpieliska tj. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pasłęku.

Jakość wody odpowiadała wymaganiom określonym w obowiązujących przepisach. Na podstawie Sprawozdań z wykonanych badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wystawił dwie oceny jakości wody, w których stwierdził przydatność wody do kąpeli i Ocenę sezonową jakości wody w kąpielisku „Jeziorko” w Pasłęku po zakończonym sezonie kąpielowym 2023 roku.

Informacje o bieżącej ocenie jakości wody były niezwłocznie zamieszczane na stronie Serwisu kąpieliskowego. Ponadto w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzona została przez pracownika Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu kontrola, w trakcie której uchybień nie stwierdzono.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu zaopiniował również pozytywnie projekt uchwały Rady Miejskiej w Pasłęku, w sprawie określenia sezonu kąpielowego oraz wykazu kąpielisk na terenie Miasta i Gminy Pasłęk na rok 2023, na wniosek złożony w roku sprawozdawczym przez Burmistrza Pasłęka.

Ocena gospodarki ściekowej

Stopień skanalizowania miejscowości na terenie Powiatu kształtował się na poziomie 29,7%- wzrost w odniesieniu do roku ubiegłego o 3,1 %. Biorąc pod uwagę dostępne rozwiązania techniczne w zakresie unieszkodliwiania ścieków bytowych, mieszkańcy powiatu elbląskiego z miejscowości nieskanalizowanych posiadający szamba coraz częściej decydują się na zakładanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Taka sytuacja, wobec jednoczesnego wysokiego i wciąż poprawiającego się stopnia zwodociągowania terenu, może rodzić nieprawidłowości w prowadzeniu gospodarki ściekowej, które w konsekwencji mogą generować zagrożenia dla środowiska naturalnego i zdrowia ludzi. Ścieki bytowe

z miejscowościach nieskanalizowanych w najlepszym razie gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a następnie wywożone na pobliskie oczyszczalnie ścieków, przy czym wątpliwości budzi sprawa faktycznego braku odpływów nieczystości z tych zbiorników do środowiska (szczelności szamb i systematyczności ich opróżniania). Część gospodarstw rolnych nie posiada szczelnych zbiorników, a ścieki bytowe odprowadzane są do gleby, rowów melioracyjnych lub cieków wodnych. Odprowadzanie ścieków do środowiska może więc przekładać się pośrednio jako potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi, z uwagi na możliwość zanieczyszczenia mikrobiologicznego i fizyko-chemicznego wód stanowiących źródła wody do spożycia przez ludzi, zanieczyszczenia płodów rolnych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia (na surowo – np. warzywa) oraz wody i karmy spożywanej przez zwierzęta hodowlane.

VI. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W roku 2023, na terenie Powiatu pod nadzorem PPIS w Elblągu znajdowały się 284 obiekty użyteczności publicznej. Były to obiekty hotelarskie, zakłady fryzjerskie, odnowy biologicznej, baseny oraz inne obiekty (sportowe, kulturalno-widowiskowe, cmentarze, zakłady pogrzebowe, parkingi, place zabaw itp.). Nie wszystkie z nich były zaplanowane do kontroli w roku sprawozdawczym (dotyczy to głównie świetlic i parkingów oraz wybranych obiektów o charakterze kulturalno-widowiskowym).

Skontrolowano 144 obiektów spośród 175 zaplanowanych, zespół 5 pochylni, 7 niezaplanowane obiekty (ujęte w ewidencji), a także 3 nowe obiekty użyteczności publicznej. Pozostałych 31 obiektów nie skontrolowano głównie z powodu ich likwidacji bądź zawieszenia działalności, wynikających z sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców. Duża liczba obiektów (głównie świadczących usługi w zakresie fryzjerskim i kosmetycznym) zmieniła lokalizację, wówczas, zamiast kontroli planowej, przeprowadzono kontrolę związaną z odbiorem sanitarnym obiektu. Ograniczenie liczby wykonanych kontroli wynikało też z długotrwałej absencji jednego pracownika (zwolnienie lekarskie, a następnie urlop macierzyński).

We wszystkich obiektach weryfikowano jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zaopatrzenie w bieżącą wodę ciepłą i zimną, gospodarkę ściekami i odpadami, postępowanie z brudną i czystą bielizną oraz pościelą, procedury utrzymania czystości, środki czystości i dezynfekcyjne, warunki eksploatacji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji, stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektu.

We wszystkich obiektach objętych przepisami ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, w trakcie przeprowadzanych kontroli weryfikowano przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i e-elektronicznych oraz ustawy o obowiązkach oznakowania obiektów o powyższym zakazie. Naruszeń nakazów ustawy nie stwierdzono.

Poza kontrolami planowymi, w związku ze zgłaszanymi interwencjami dot. m.in. niewłaściwego stanu higienicznego, w obiektach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu (dwór Dawidy gm. Pasłęk) przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne i 1 kontrolę jakości wody w Szkole Podstawowej w Bielicy gm. Godkowo. Zweryfikowano zgłaszane zastrzeżenia – w dniu kontroli nieprawidłowości sanitarno-higienicznych nie stwierdzono. Jakość wody odpowiadała wymaganiom obowiązujących przepisów.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru przeprowadzono kontrolę: 2 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, 2 samochodów do przewozu bielizny, 3 kontrole nowo zarejestrowanych obiektów, nie będących wcześniej pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu.

Wystawiono także, na pisemny wniosek prowadzących działalność, 2 opinie sanitarne (pozytywne) do kategoryzacji dla obiektów hotelowych.

W sezonie letnim 2023 r., w ramach nadzoru nad placami zabaw oraz ich wyposażeniem obejmującym m.in. obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (MIS-R), skontrolowano Park Rekreacyjno-Edukacyjny zlokalizowany na terenie miasta Pasłęk. Przy wejściu na teren placu zabaw znajdują się tablice informacyjne o zakazie wprowadzania zwierząt domowych, regulamin korzystania z obiektu, a także oznakowanie o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów e-elektronicznych.

Nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej w kontrolowanym obszarze nie stwierdzono.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu zaopiniował również 1 imprezę masową, o charakterze kulturalno-rozrywkowym zorganizowaną na terenie Powiatu, w Pasłęku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu pozytywnie ocenił warunki organizacji powyższej imprezy. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu, na pisemną prośbę wnioskodawców, zajął stanowisko wobec warunków organizacji 5 imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym nie posiadających statusu imprezy masowej.

W 2023 roku odnotowano 5 zgłoszeń różnego typu nieprawidłowości od mieszkańców Powiatu. W związku ze zgłoszonymi interwencjami przeprowadzono 3 kontrole.

Zweryfikowano zgłaszane zastrzeżenia – w dniu kontroli nieprawidłowości sanitarno-higienicznych nie stwierdzono. Jakość wody, której parametry kwestionowano, odpowiadała wymaganiom obowiązujących norm.

Interwencje dotyczyły głównie:

- niewłaściwych warunków mieszkaniowych (zapełnienia)
- niewłaściwego stanu higienicznego obiektów użyteczności publicznej
- jakości wody przeznaczonej do spożycia

Interwencje rozpatrzono zgodnie z posiadaną kompetencją. Ponadto, 1 zgłoszenie przekazano zgodnie z kompetencją rzeczową do właściwego organu.

Na wyróżnienie, z uwagi na stan techniczny oraz bieżący stan sanitarny, zasługiwały w 2023 roku n.w. obiekty: Środowiskowy Dom Samopomocy Rzeczna 19 gmina Pasłęk; hotele: Hotel „Młyn Klekotki” w Klekotkach gm. Godkowo, Hotel „Srebrny Dzwon” w Kadynach 31, gm. Tolkmicko, Hotel Nowa Holandia – Nowe Pole 1B gm. Elbląg; motele – zajazdy: Zajazd „Folwark Żuławski” we Władysławowie 4a gmina Elbląg, „Hotelik 51” przy ul. Westerplatte 51 a w Pasłęku, Pensjonat „Agro-Dolina” Nowe Dolno 46 gm. Markusy; inne zakłady, w których świadczone są usługi hotelarskie: Kamienica Apartamenty przy ul. Krasickiego 5 w Pasłęku, Agroturystyka EKO FARMA „VITALIS” Zastawno, gm. Młynary; Salon Fryzur „Artego” ul. Ogrodowa 54 D w Pasłęku; gabinety kosmetyczne: „Beauty Essence” przy ul. Dworcowej 30/33 w Pasłęku, Gabinety Kosmetyczne w Hotelu „Srebrny Dzwon” w Kadynach 31, gm. Tolkmicko; Centrum Odnowy Biologicznej przy Hotelu „Młyn” w Klekotkach; inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: Zakład Fryzjerski, Solarium Młynary ul. Styczniowa 7, Salon Fryzjerski i Solarium „Beauty”, ul. Elbląska 4, 82-340 Tolkmicko; tereny rekreacyjne: Park Rekreacyjno-Edukacyjny w Pasłęku, Plac 1000-Lecia; sportowe: Stadion Sportowy przy ul. Kraszewskiego w Pasłęku; inne obiekty użyteczności publicznej: kulturalno-widowiskowe: Biblioteka publiczna w Gronowie Elbląskim, Izba Historii Kanału Elbląskiego w Buczyńcu gm. Pasłęk, Pochylnie na Kanale Elbląskim; sportowe: Pole golfowe w Rzecznej gm. Pasłęk

VII. RAPORT SEKCJI HIGIENY PRACY

1. NADZÓR NAD WARUNKAMI SANITARNO-HIGIENICZNYMI ŚRODOWISKA PRACY

Głównymi kierunkami działań podejmowanymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu w roku 2023 w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego była realizacja zadań zmierzających do poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników, ograniczenia narażenia pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, a tym samym zapobieganie występowaniu chorób zawodowych i innych schorzeń związanych z warunkami środowiska pracy.

Działania te zostały określone w „Wytocznych do działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2023 r. w zakresie higieny pracy”.

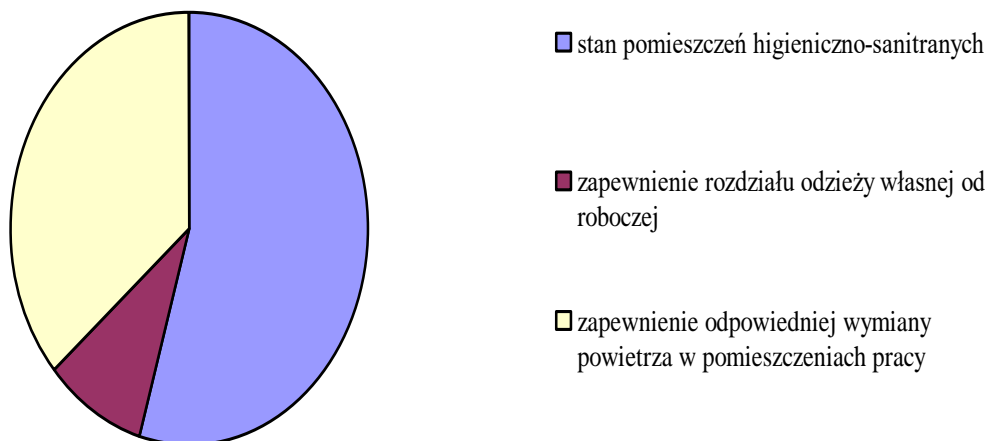
Głównym celem było prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w zakresie ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników, występujących w miejscu pracy, poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w zakładach.

W roku 2023 na terenie powiatu elbląskiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawował nadzór bieżący w zakresie higieny pracy nad 384 zakładami pracy, zatrudniającymi 8217 pracowników.

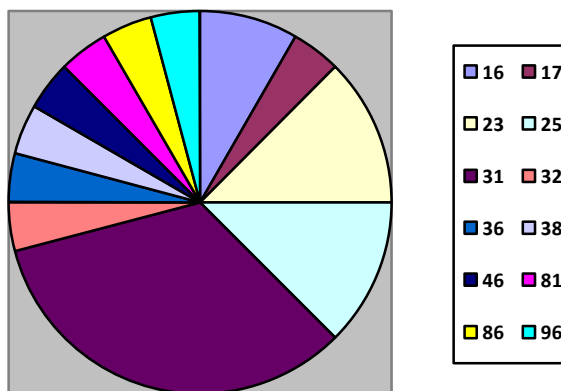
Pracownicy Sekcji Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Elblągu w roku 2023 przeprowadzili 24 kontrole w zakładach pracy, m. in. w zakresie przestrzegania przepisów higieniczno – sanitarnych w środowisku pracy, przestrzegania przez pracodawców obowiązku wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, a także oceny ryzyka zawodowego. Wzmógł nadzór sprawowany nad zakładami pracy, w których pracownicy są narażeni na czynniki szkodliwe: hałas, czynniki chemiczne, czynniki biologiczne, pyły, drgania mechaniczne działające na organizm człowieka przez kończyny górne lub drgania mechaniczne o ogólnym działaniu na organizm człowieka oraz nad zakładami, w których występują substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W wyniku stwierdzonych naruszeń przepisów higieniczno–sanitarnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w roku 2023 wydał 4 decyzje administracyjne, zawierające 11 nakazów dotyczących:

- utrzymania pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz znajdujących się w nich urządzeń w stanie zapewniającym bezpieczne i higieniczne korzystanie z nich przez pracowników,
- zapewnienia rozdziału odzieży własnej pracowników od roboczej,
- zapewnienia odpowiedniej wymiany powietrza w pomieszczeniach pracy.

Wykres 1. Zestawienie rodzaju wydanych nakazów w decyzjach administracyjnych w roku 2022 dotyczących zakładów pracy znajdujących się na terenie powiatu elbląskiego.

Wykres 2. Struktura przeprowadzonych kontroli w 2023 r. według PKD

W 2023 roku do Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Elblągu wpłynęło 5 zgłoszeń prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Do zakładów pracy na terenie powiatu elbląskiego, w których występowały szczególne zagrożenia zdrowotne dla pracowników zaliczono obiekty, w których pracownicy są narażeni na działanie czynników bądź procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Obecnie obowiązuje zmieniony wykaz czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, do których zaliczono m. in.:

- 1) promieniowanie jonizujące,
- 2) prace związane z narażeniem na pył drewna w zakładach stolarskich, tartakach,
- 3) prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy,
- 4) prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- 5) prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla.

Celem państwowej inspekcji sanitarnej w najbliższych latach będzie wskazanie pracodawcom zagrożeń, związanych z występowaniem wskazanych czynników w środowisku pracy, egzekwowanie obowiązków w zakresie bezpieczeństwa warunków pracy w narażeniu na czynniki rakotwórcze / mutagenne oraz ograniczanie tego narażenia.

2. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA W RAMACH BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO W OBSZARZE CHEMIKALIÓW

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawował także nadzór nad przestrzeganiem wymogów zawartych w ustawie o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz nadzór nad detergentami, produktami biobójczymi poprzez przeprowadzenie kontroli podmiotów dystrybuujących produkty chemiczne, a także kontrolując podmioty gospodarcze wykorzystujące wymienione produkty w swojej działalności zawodowej.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzili 17 kontroli: 2 kontrole formulatorów mieszanin chemicznych oraz 15 kontroli w zakładach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Elblągu przeprowadzili 5 kontroli w roku 2023 w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawuje również nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 poprzez kontrolę przepisów:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.),
- rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie prekursorów narkotykowych.

W ramach nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych (SZ) lub nowych substancji psychoaktywnych (NSP) w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Główny Inspektor Sanitarny prowadzi rejestr zatruć w formie elektronicznej jako System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD).

3. NADZÓR NAD PRODUKTAMI KOSMETYCZNYMI

W 2023 roku w powiecie elbląskim pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajdował się 1 zakład wytwarzający i konfekcjonujący produkty kosmetyczne oraz 1 obiekt obrotu produktami kosmetycznymi (sklep).

W ramach przeprowadzonej kontroli zakładu wytwarzającego produkty kosmetyczne, będącego jednocześnie podmiotem odpowiedzialnym za wprowadzanie produktu kosmetycznego do obrotu, pobrano próbkę do badań laboratoryjnych w celu określenia czystości mikrobiologicznej w zakresie oznaczenia liczby drożdży i pleśni, wykrywanie obecności i identyfikacja *Candida albicans*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, zliczanie i wykrywanie mezofilnych bakterii tlenowych.

4. CHOROBY ZAWODOWE

W 2023 r. postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych prowadzone były na podstawie przepisów określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1836) oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz.U. z 2013 r., poz. 1379 ze zm.).

W roku 2023 wpłynęły 4 podejrzenia choroby zawodowej u osób zatrudnionych w zakładach pracy znajdujących się na terenie powiatu elbląskiego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał dwie decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających zostało sporządzonych 14 kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, w tym 7 uzupełniających dla państwowych inspektorów sanitarnych z innych powiatów, 5 dla osób zatrudnionych w zakładach pracy w Elblągu, 2 dla osób zatrudnionych w zakładach pracy w powiecie elbląskim.

VIII. RAPORT O STANIE SANITARNYM ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCIOWO - ŻYWIENIOWYCH

W roku 2023 na terenie Powiatu Elbląskiego, PPIS w Elblągu sprawował nadzór sanitarny nad 688 obiektami, w tym:

- 304 obiektami produkcji żywności;
- 244 obiektami obrotu żywnością; w tym 8 środków transportu do przewozu żywności;
- 78 obiektami żywienia zbiorowego otwartego, w tym: 40 zakładów małej gastronomii;
- 53 zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego;
- 1 wytwórnią materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- 8 miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 249 kontroli sanitarnych.

Ocenę stanu sanitarnego zakładu (klasyfikację) przeprowadzono w 181 obiektach.

Wydano:

- 10 decyzji administracyjnych,
- 7 decyzji zmieniających termin wykonania zaleceń,
- 39 decyzji zezwalających na prowadzenie działalności (*dotyczy tylko zakładów wybudowanych, adaptowanych, zmodernizowanych*)
- 87 decyzji o nałożeniu opłat za czynności kontrolne,
- 25 decyzji o wykreśleniu z rejestru,
- 23 zaświadczenia o spełnieniu wymogów sanitarnych (koncesja na alkohol),
- 41 zaświadczeń o wpisie do rejestrów, o dokonaniu zmian;
- 8 zaświadczeń na przewóz środków spożywczych,
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny
- 2 zaświadczenia i opinii (obiekty znajduje się pod stałym nadzorem),
- 4 inne decyzje (rozszerzenie działalności, obiekty sezonowe)
- 1 decyzję umarzającą postępowanie
- 1 decyzję o zawieszeniu postępowania

Mandaty karne

W wyniku kontroli sanitarnych nałożono 33 mandaty karne na sumę 8900 zł,

w tym:

▪ sklepy spożywcze	22	na sumę	5300 zł
▪ zakłady żywienia zbiorowego otwarte	11	na sumę	3600 zł

Powody nakładania mandatów:

- przechowywanie środków spożywczych w warunkach niezgodnych z deklaracją producenta,
- brak bieżącej czystości w miejscach produkcji i obrotu żywnością,
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia,
- brak HACCP,
- brak monitoringu temperatur w urządzeniach chłodniczych,
- brak identyfikacji towaru.

Wycofano z obrotu produkty żywnościowe z powodu ich niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz przechowywania środków spożywczych w warunkach niezgodnych z deklaracją producenta (w roku 2022 wycofano żywność o wartości 3603,51 zł, w roku 2023 o wartości 8640,46 zł). Nadal najczęściej spotykanymi wykroczeniami są przeterminowane artykuły spożywcze (wyroby cukiernicze i ciastkarskie, owoce, warzywa, koncentraty spożywcze, ziarno zbóż i przetwory zbożowo mączne, zioła i przyprawy, mięso, podroby i produkty mięsne, mleko i przetwory mleczne, kawa, herbata, ziarno roślin oleistych, majonezy, musztardy, sosy, orzechy w tym arachidy).

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną:

liczba przeprowadzonych wspólnych kontroli – 1

- magazyn zboża w miejscowości Pólko (Kontrola w związku z interwencją na niewłaściwe warunki przechowywania zboża oraz podejrzenie przechowywania niewłaściwej jakości zboża pochodzącego z Ukrainy). W trakcie kontroli ustalono, że zboże pochodzi z Polski i jest przeznaczone na cele paszowe. Sprawę prowadzi Inspekcja Weterynaryjna.

Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie Delegatura w Elblągu i Inspekcji Ochrony Środowiska w Elblągu:

W związku z pismem W-MPWIS znak BŻ-N.9022.7.1.2023 z dnia 09.03.2023 r., dotyczącym „Planu działania na 2023 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 22.12.2020 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego” przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych,

w tym:

- 3 kontrole sanitarne z pracownikami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa Delegatura Elbląg w:
 - Gospodarstwie Rolnym Marcin Turoń Nowe Batorowo 13 82-310 Elbląg (prowadzona uprawa: porzeczki czerwonej, porzeczki czarnej, agrestu, truskawek);
 - Gospodarstwie Rolnym Tomasz Gołębiowski, Śliwica 14, 14-411 Rychliki (prowadzona uprawa: pszenicy, rzepaku, kukurydzy, buraków cukrowych);
 - Gospodarstwie Rolnym Krzysztof Czyżyk - Skoczyk ul. Pszeniczna 43 Elbląg (prowadzona uprawa por, szczypior, pszenica, rzepak, ziemniaki, marchew, kapusta, pietruszka, seler, cukinia).

- 4 kontrole sanitarne z pracownikiem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie Delegatura Elbląg w:
 - Gospodarstwie Rolnym Eugeniusz Wójcik Jelonki 5 14-411 Rychliki (prowadzona uprawa: truskawki);
 - Gospodarstwie Rolnym Katarzyna Barańska Wysoka 1, 14-411 Rychliki (prowadzona uprawa: warzywa okopowe, zboża, kukurydza, rzepaku, ogórki, pomidory, por, sałata, kapusta, kopr, truskawek, czereśni, wiśni, jabłek, malin, gruszek, śliwek, borówek);
 - Gospodarstwie Rolnym BAJO ul. Nefrytowa 5 82+310 Gronowo Górne (prowadzona uprawa: pomidory, ogórki);
 - Gospodarstwie Rolnym Michał Podborowski, ul. Bażyńskiego 7, 82-340 Tolkmicko (prowadzona uprawa: porzeczka czarna, porzeczka czerwona, agrest, rabarbar, kukurydza, pszenica, pszenżyto).

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przeprowadzono wspólnie z pracownikami Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej 1 kontrolę sanitarną:

- w Hurtowni mrożonek DANA Sp.j., ul. Beryłowa 10, Gronowo Górne, 82-310 Elbląg w dniu 16.11.2023 r. Sporządzono protokół Nr HŻ.9020.1.500.2023.JW.2 z dnia 16.11.2023 r. w którym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przeprowadzono 3 kontrole w związku interwencją konsumentów na niewłaściwą jakość środków spożywczych - brak terminów przydatności na artykułach spożywczych. Sprawy dotyczyły:

- niewłaściwa jakość gotowych potraw oferowanych do sprzedaży (kebab, kanapki),
Wystawiono 1 mandat karny na kwotę 300 zł.

Przeprowadzono 2 kontrole w związku z interwencją klienta dot. nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego:

Sprawy dotyczyły: nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, w których przechowywana i produkowana jest żywność.

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego tj. w stołówkach szkolnych, szpitalach, domach opieki społecznej, półkoloniach i półzimowiskach dokonano 32 teoretycznych ocen jadłospisów w tym 25 teoretyczne oceny jadłospisów dekadowych. Pobrano 1 jadłospis do oceny ilościowo-jakościowej.

Jako nieprawidłowe oceniono 2 jadłospisy.

Najczęściej pojawiające się błędy w zakresie jakości żywienia:

- niedostateczna ilość produktów mlecznych oraz brak różnorodności oferowanych przetworów;
- niedostateczna ilość porcji warzyw i/lub owoców;
- niedostateczna ilość produktów mlecznych oraz brak różnorodności oferowanych przetworów;
- niedostateczna podaż roślin strączkowych;
- niedostateczna ilość porcji ryby.

Żywność w części placówek wymaga poprawy. Jadłospisy nie spełniają obowiązujących norm. Wielu pracowników nie jest przeszkolonych w zakresie żywienia, przez co wymagają

edukacji żywieniowej. Placówki mają przestarzałe podejście do żywienia dzieci. W szpitalach nadal pojawiają się posiłki oparte o produkty niskiej jakości (smalec, baleron, mortadela), a w związku z brakiem przepisów oraz regulacji prawnych trudnym jest wyegzekwowanie zmiany.

W coraz większej ilości placówek oświatowych zauważalna jest pozytywna zmiana. Wypracowywane są zdrowe nawyki żywieniowe wśród dzieci oraz wprowadzane jadłospisy oparte na różnorodnych produktach uwzględniających węglowodany złożone, czy sezonowość warzyw i owoców. Intendenci wysyłani są na szkolenia poprawiający zakres ich wiedzy dotyczącej żywienia. Jednocześnie pozostaje część placówek, w których panuje przestarzałe podejście do żywienia dzieci (brak owoców, oferowanie słodczy na podwieczorek, czy czekoladowych płatków na śniadanie). Uwzględniając obecne ceny środków spożywczych na rynku oraz stawkę żywieniową w placówkach ciężkie jest zapewnienie dzieciom porcji ryby dwa razy w dekadzie bądź zwiększenie różnorodności warzyw/owoców dawanych do każdego posiłku.

Pobrano do badań laboratoryjnych 48 próbek żywnościowych.

Zakwestionowano sześć próbek:

- pięć próbek krajowych lodów na bazie mleka z automatu tj. „Lody włoskie o smaku śmietankowo-waniliowym”, wyprodukowanych przez: automat do lodów przy barze Kogucik, ul. Malborska 52, Jegłownik, 82-335 Gronowo Elbląskie, pobraną do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności w kierunku mikrobiologia. Badanie laboratoryjne wykazało przekroczenie liczby Enterobacteriaceae we wszystkich pięciu próbkach;

- jedną próbkę krajową mąki pszennej typu poniżej 900 tj. „Mąka pszenna Chlebowa Gronowska”, wyprodukowaną przez: MŁYN P.U.H. s. c. Grażyna i Ferdynand Borkowscy, ul. Elbląska 33, 82-335 Gronowo Elbląskie, pobraną do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności w kierunku mikotoksyn, w zakładzie produkcyjnym MŁYN P.U.H. s.c. Grażyna i Ferdynand Borkowscy, ul. Elbląska 33 w Gronowie Elbląskim. Badanie laboratoryjne wykazało przekroczenie najwyższej dopuszczalnej zawartości ochratoksyny A .

W 2023 r. odnotowano 1 zgłoszenie w związku z podejrzeniem zatruc pokarmowych:

- 1 zgłoszenie dotyczące podejrzenia zatrucia pokarmowego Escherichia coli O157 w żłobku. W żłobku i firmie cateringowej, z której pochodziły posiłki pobrano 10 próbek wymazów sanitarnych, w tym 7 ze sprzętu i 3 z powierzchni dłoni personelu. Nie ustalono źródła zakażenia.

Ogólną ocenę zakładów żywieniowo- żywnościowych w poszczególnych grupach przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Zestawienie zbiorcze klasyfikacji obiektów żywnościowo-żywnieniowych na terenie Powiatu Elbląskiego – za rok 2023

nr GUS	rodzaj obiektów	liczba obiektów			liczba obiektów o złym stanie sanitarnym
		wg ewidencji w ciągu roku	w tym		
			skontrolowanych	sklasyfikowanych	
	Obiekty produkcji żywności	304	69	62	
01	Wytwórnice lodów	4	4	4	
02	Automaty do lodów	4	4	4	
04	Piekarnie	7	7	7	
05	Ciastkarnie	6	6	4	
06	Przetwórnice owocowo – warzywne i grzybowe	3	3	3	
07	Browary i słodownie	1	1	1	
09	Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód	1	1	1	
10	Zakłady garmazeryjne	4	3	2	
11	Zakłady przemysłu zbożowo młynarskiego	1	1	1	
17	Wytwórnice suplementów diety	3	3	2	
18	Wytwórnice żywności dla określonych grup	1	1	1	
21	Produkcja pierwotna	263	33	30	
21a	Producenci żywności w warunkach domowych	3	1	1	
21b	Inne wytwórnice żywności	3	1	1	
	Obiekty obrotu żywnością	244	96	55	
22	Sklepy spożywcze	183	70	50	
22a	w tym super, hipermarkety	16	10	3	
23	Kioski spożywcze	0	0	0	
24	Magazyny hurtowe	4	4	1	
24a	w tym: hurtownie suplementów diety	1	1	1	
25	Obiekty ruchome i tymczasowe	10	7	1	
26	Środki transportu	8	8	0	
27	Inne obiekty obrotu żywnością	39	7	3	
	Obiekty żywienia zbiorowego	78	49	38	
28	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	78	49	38	
28a	w tym zakłady małej gastronomii	40	25	18	
28b	W tym zakłady małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych	6	2	0	
29	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	53	33	25	
29d	Bloki żywienia w szpitalach	1	1	1	
29d ₁	W tym żywienie w systemie cateringowym	1	1	1	
29g	bloki żywienia w domach opieki społecznej	3	3	3	
29h	Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	3	3	2	
29h ₁	W tym żywienie w systemie cateringowym	3	3	2	
29i	stołówki szkolne	25	14	14	

29i ₁	w tym żywienie w systemie cateringowym	5	4	4	
29j	Stołówki w bursach i internatach	1	0	0	
29k	stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach	8	7	0	
29l	stołówki w przedszkolach	3	2	2	
29l ₁	w tym żywienie w systemie cateringowym	0	0	0	
29ł	Stołówki w domach dziecka i młodzieży	2	2	0	
29n	Stołówki w zakładach specjalnych	1	0	0	
29p	inne zakłady żywienia	6	1	1	
29p ₁	W tym żywienie w systemie cateringowym	1	0	0	
31	Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	1	1	1	
32	Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	8	1	0	
32a	w tym: a) hurtownie b) sklepy	1 7	0 1	0	
	OGÓŁEM	688	249	181	

IX. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH NA TERENIE POWIATU ELBLĄSKIEGO

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór sanitarny nad placówkami dla dzieci młodzieży przeznaczonymi zarówno na pobyt dzienny, jak i całodobowy, dla których warunki i zasady funkcjonowania określają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w odniesieniu do żłobków i klubów dziecięcych
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, w odniesieniu do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w odniesieniu m. in. do miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży, ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w odniesieniu do uczelni oraz szkół wyższych,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej , w odniesieniu do m.in. placówek wsparcia dziennego, pogotowia opiekuńczo-wychowawczego, domów dziecka.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz ośrodkach wypoczynku.
- higieny procesów nauczania.

1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawował nadzór nad 39 stałymi placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz 10 placówkami wypoczynku i rekreacji dla dzieci i młodzieży (4 placówki wypoczynku zimowego i 6 placówek wypoczynku letniego).

Katalog placówek objętych nadzorem obejmował:

- kluby dziecięce,
- przedszkola,
- szkoły wszystkich typów,
- placówki wsparcia dziennego,
- placówki wychowania pozaszkolnego
- pozaszkolne placówki specjalistyczne
- placówki z pobytem całodobowym,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki wypoczynku i rekreacji.

W 2023r. przeprowadzono łącznie 38 kontroli sanitarnych.

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek w 2023r. :

- na terenie gminy Milejewo zlikwidowano Klub Malucha „Milejewskie Maluszkowo” w Pomorskiej Wsi,
- na terenie gminy Tolkmicko zlikwidowano Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kamionku Wielkim,
- na terenie gminy Młynary zlikwidowano Szkołę Podstawową w Błudowie,
- w Młynarach zlikwidowano Ponadlokalną Świetlicę Środowiskową,
- w Pastęku zlikwidowano Świetlicę Środowiskową „Promyk”,
- w Pastęku, przy ul. 3 Maja 16/1 utworzono Klub Malucha „AGUGU”.

2. Stan sanitarny budynków lub ich części, w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dla dzieci i młodzieży.

W 2023r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w ramach przeprowadzonych czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży nie stwierdził nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej.

3. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej:

Zapewnienie w placówkach prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia jest jednym z elementów profilaktyki.

We wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono dobry stan techniczny urządzeń, pomieszczeń zaplecza sanitarnego, podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, bieżącą czystość oraz zapewnienie środków higieny osobistej, co składa się na podstawowe standardy higieniczne.

Wszystkie skontrolowane w 2023r. placówki podłączone były do wodociągu miejskiego/ gminnego, większość obiektów było podłączonych do centralnej sieci kanalizacyjnej (miejskiej/gminnej), w 5 placówkach stwierdzono brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej, z czego 4 placówki posiadały zbiorniki bezodpływowe (szamba), 1 placówka – kanalizację miejscową z własną oczyszczalnią ścieków.

Skontrolowane obiekty wyposażone były w wystarczającą liczbę urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających, nie stwierdzono uchybień w zakresie warunków do utrzymania higieny osobistej, wszystkie placówki zapewniły dostęp do zimnej i ciepłej wody bieżącej, pomieszczenia sanitarne wyposażone były w środki higieny osobistej (mydło w dozownikach, ręczniki papierowe lub suszarki do rąk, papier toaletowy).

4. Higiena procesu nauczania: Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest bieżąca kontrola w zakresie zapewnienia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy ucznia w celu jego ochrony przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce.

W trakcie sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego w szkołach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu podejmował również działania o charakterze prewencyjnym w zakresie profilaktyki wad postawy np. ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami, właściwej organizacji procesu nauczania, np. higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych, odpoczynki w czasie trwania przerw międzylekcyjnych, promowania dobrych praktyk, np. w odniesieniu do zapewnienia w placówce dostępu do wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023r. przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Właściwie dobrany tornister korzystnie wpływa na kształtowanie prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży.

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, opierającymi się na wynikach badań WHO, waga tornistra nie powinna przekraczać od 10 do 15% masy ciała ucznia. Dodatkowo ciężar powinien być rozłożony równomiernie, a uczeń powinien nosić tornister na obu ramionach.

W 2023r. ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przeprowadzono w 1 szkole podstawowej, w 7 oddziałach. W badaniu brało udział 69 uczniów. Pomiar wykazał, że zbyt ciężkie plecaki nosiło 8 uczniów, co stanowi ok. 11,6% wszystkich poddanych ocenie. Zbyt duże obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych może powodować nasilenie bólu pleców, sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie prowadzić do skrzywienia kręgosłupa.

W trosce o stan zdrowia uczniów został wprowadzony prawny obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawianie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. Wszystkie skontrolowane szkoły zapewniły uczniom miejsca na podręczniki i przybory szkolne (szafki indywidualne, szafki lub półki w klasach).

Ponadto dokonano oceny dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków w 2 placówkach (2 szkoły podstawowe). Skontrolowano 188 stanowisk, nieprawidłowości w powyższym zakresie wykazano w 2 placówkach (dot. 13 stanowisk).

Istotnym elementem mającym wpływ na higienę procesu nauczania jest również właściwa organizacja i przebieg procesu nauczania, w tym tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych. W 2023 r. dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych pod względem higienicznym w 9 szkołach. Podczas czynności kontrolnych zwracano szczególną uwagę na stałą porę rozpoczynania zajęć lekcyjnych, z nie większą od 1 godziny różnicą czasu rozpoczynania zajęć w poszczególnych dniach tygodnia, jak również różnicę liczby godzin lekcyjnych w kolejnych dniach tygodnia – nie większą od 1 godziny.

We wszystkich skontrolowanych szkołach nie wykazano niezgodności rozkładów zajęć lekcyjnych z zasadami higieny. Dodatkowo, w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych monitorowano kwestię związaną z odpoczynkiem ucznia w czasie trwania przerw międzylekcyjnych w aspekcie m.in. zapewnienia odpowiedniego (wystarczającego) czasu na odpoczynek lub zjedzenie posiłku, jak również możliwości spędzenia przerw na świeżym powietrzu.

Spśród 15 placówek skontrolowanych w tym obszarze w 5 z nich część przerw jest krótszych niż 10 minut (przeważnie są to przerwy na początku i końcu zajęć). W przeważającej większości, zapewnione są przerwy 10 min, z co najmniej jedną przerwą 15-20 minutową. Dodatkowo wszystkie skontrolowane szkoły umożliwiają uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu. W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb uczniów, dyrektorzy większości skontrolowanych placówek umożliwiają im skorzystanie z dystrybutorów wody przeznaczonej do spożycia (źródółka/poidółka) lub napoju wystawianego w dzbankach w pomieszczeniu stołówki – 11 skontrolowanych szkół.

5. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego: W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach kontrolami objęto również warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Ocenie poddano m.in. posiadaną przez placówkę infrastrukturę sportową oraz stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego.

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2023r. w 15 szkołach wykazano, że z pełnej infrastruktury sportowej, tj. szkolnego zespołu sportowego wraz z boiskiem, w skład którego wchodzi jedna lub dwie sale sportowe oraz pomieszczenia pomocnicze, tj. przebieralnie, natryskownie, ustępy, przechowalnie sprzętu sportowego, gabinet wychowania fizycznego – pokój nauczycieli, mogli korzystać uczniowie 8 szkół, 3 szkoły dysponują salami gimnastycznymi i boiskiem, 3 szkoły posiadają sale rekreacyjno-zastępcze z boiskiem, 1 szkoła posiada tylko boisko.

Podczas kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych – w 8 szkołach uczniowie mieli możliwość korzystania z natrysków, jednak tylko w 4 szkołach natryski były używane przez młodzież i to sporadycznie lub po dodatkowych zajęciach.

6. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży:

W 2023r. w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej zarejestrowano 25 turnusów zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży (7 turnusów wypoczynku zimowego oraz 18 turnusów wypoczynku letniego). Skontrolowano wypoczynek dzieci i młodzieży na 10 turnusach, kontrole nie wykazały uchybień w zakresie warunków sanitarno-higienicznych.

7. Podsumowanie:

W roku 2023 w skontrolowanych placówkach zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci i młodzieży. Stan nadzorowanych obiektów oraz panujące w nich warunki higieniczne ulegają poprawie, co ma wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych - wykonano remonty kapitalne i bieżące: w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Tolkmicku, przy ul. Szpitalnej 6 wykonano

remont kapitalny kuchni, remont bieżący korytarzy, części pomieszczeń dydaktycznych, remont kapitalny jednej sali lekcyjnej z wymianą oświetlenia sztucznego, zakupiono nowe krzesła do jednej sali; w Szkole Podstawowej Nr 1 w Pasłęku, przy ul. Jagiełły 30 wykonano remont bieżący części pomieszczeń dydaktycznych; w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Milejewie, przy ul. Szkolnej 1 wykonano remont bieżący korytarza oraz części klas lekcyjnych; w Publicznej Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Bielicy gm. Godkowo remont kapitalny zaplecza sanitarnego dla personelu oraz remont bieżący sal zajęć oddziałów przedszkolnych.

Nadal jednak istnieją placówki, w których należałoby poprawić warunki higieniczne tak, aby odpowiadały obowiązującym wymogom. Potrzeby w tym zakresie znane są dyrektorom tych placówek, jednakże ich zaspokajanie jest znacznie ograniczone względami ekonomicznymi.

Do placówek, w których nadal istniejący stan wymaga przeprowadzenia stosownych prac i w których prowadzone jest postępowanie administracyjne należy Zespół Szkół w Pasłęku, przy ul. Zwycięstwa 28. Ponadto w części placówek wskazana byłaby modernizacja pomieszczeń sanitarnych.

W roku 2023 na turnusach zimowego i letniego wypoczynku organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Opracowano regulaminy oraz wdrożono procedury zawierające zasady bezpieczeństwa oraz podejmowano stosowne działania profilaktyczne w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz prawidłowego przebiegu wypoczynku dzieci i młodzieży.

W skontrolowanych placówkach bieżący stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

X. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu w zakresie Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej opierały się o założenia Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) ustalonego na lata 2021-2025, a także o wytyczne opracowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie.

Działalność oświatowo-zdrowotna miała charakter wielokierunkowy (objęte nią były różne problemy zdrowia publicznego). Adresowane były do całego społeczeństwa, a przeprowadzono je w placówkach nauczania i wychowania oraz placówkach ochrony zdrowia sprawującymi opiekę nad matkami, małymi dziećmi, młodzieżą szkolną oraz dorosłymi na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego.

Oświatę zdrowotną realizowano w różnych formach takich jak zajęcia edukacyjne, punkty promocji zdrowia, konkursy, wywiady medialne, artykuły do lokalnych gazet, informacje w social mediach itp., skierowaną do wybranych grup społeczeństwa: dorośli, seniorzy, dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodzice, personel szkolny.

INTERWENCJE PROGRAMOWE OGÓLNOPOLSKIE

PROGRAM EDUKACYJNY „TRZYMAJ FORMĘ”

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości uczniów dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Program jest skierowany do uczniów V-VIII klas podstawowych.

W roku szkolnym 2022/2023 XVI edycję programu „Trzymaj Formę!” zrealizowało 17 szkół podstawowych - 11 z Elbląga (1973 uczniów) i 6 z powiatu elbląskiego (286 uczniów). W programie wzięło udział w sumie 2259 uczniów i 1147 rodziców.

Szkoły realizujące program otrzymały pakiety edukacyjne zawierające poradniki dla szkolnych koordynatorów i realizatorów programu, gotowe scenariusze zajęć oraz plakaty „Zdrowie na talerzu”.

W ramach programu „Trzymaj Formę!” przeprowadzono dystrybucję elektronicznych materiałów edukacyjnych do 19 szkół podstawowych z Elbląga i powiatu elbląskiego. Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili 4 zajęcia edukacyjne dla uczniów z 2 szkół podstawowych (1 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego). W zajęciach wzięło udział 96 uczniów. Informacja o zajęciach ukazała się w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu.

W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji XVII edycji programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!” przystąpiło 35 szkół, w tym 17 z Elbląga i 18 z terenu powiatu elbląskiego. Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przygotowali informację na stronę internetową PSSE w Elblągu oraz stronę Facebook o rozpoczęciu naboru do programu w roku szkolnym 2023/2024 oraz rozpoczęciu ogólnopolskiego konkursu wiedzy „Trzymaj Formę!”, organizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny.

W ramach XVII edycji programu przeprowadzono 3 zajęcia edukacyjne dla uczniów z 1 szkoły podstawowej z powiatu elbląskiego. W zajęciach wzięło udział 60 uczniów. Informacja o zajęciach ukazała się w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu.

PROGRAM PROFILAKTYKI HIV I AIDS

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy na temat dróg szerzenia się zakażeń wirusem HIV, a także zmniejszenie liczby nowych zakażeń HIV drogą kontaktów seksualnych.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przygotowali informację na stronie Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu na temat profilaktyki i testowania w kierunku HIV oraz Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w woj. Warmińsko-Mazurskim. Opublikowali także artykuł z okazji światowego Dnia AIDS, którego temat przewodni w roku 2023 r. brzmiał „Pozwólmy społecznościom być liderami”. Nawiazali

również współpracę z lokalnymi mediami, które opublikowały na swoich stronach internetowych artykuł dotyczący testowania w kierunku HIV.

Z okazji Światowego Dnia AIDS w Akademii Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu odbył się XXI Powiatowy Konkurs Wiedzy o HIV/AIDS. W konkursie uczestniczyło 21 uczniów z 10 szkół podstawowych (5 szkół z Elbląga i 5 szkół z powiatu elbląskiego) i 11 szkół średnich (9 szkół z Elbląga i 2 z powiatu elbląskiego). Uczniowie rozwiązywali test zawierający 40 pytań zamkniętych. Komisja konkursowa wyłoniła 7 laureatów konkursu: w kategorii klas VII-VIII I miejsce zajął uczeń z SP Nr 1 w Pasłęku, II miejsce uczeń z SP Nr 12 w Elblągu, III miejsce uczeń z SP Nr 16 w Elblągu, wyróżnienie uczeń z Międzynarodowej Szkoły Podstawowej Regent College; w kategorii klas I-II szkół średnich I miejsce zajął uczeń z Zespołu Szkół w Pasłęku, II miejsce uczeń z Liceum Regent College w Elblągu, III miejsce uczeń z Liceum Sztuk Plastycznych w Gronowie Górnym. Zwycięzcy konkursu otrzymali nagrody rzeczowe ufundowane przez Stowarzyszenie „Serce za uśmiech” przy Szpitalu Miejskim w Elblągu, NZOZ Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza” w Elblągu, Mytych Sp. Z o.o. Zakład Usług Budowlanych w Elblągu oraz Akademię Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu. Wszyscy uczestnicy dostali dyplomy za udział w konkursie. Informacja o konkursie i laureatach została opublikowana w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu oraz na stronie lokalnych mediów.

W trakcie roku 2023 zostały zorganizowane Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących HIV/AIDS oraz udzielano porad z profilaktyki zakażeń HIV. Punkty stanęły podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.), „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.).

Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki HIV/AIDS do 5 szkół podstawowych (1 z Elbląga i 4 z powiatu elbląskiego). Przeprowadzono również dystrybucję elektroniczną materiałów edukacyjnych do 130 przychodni zdrowia i gabinetów lekarskich na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego w ramach kampanii „Jedyny test, którego prawdopodobnie nie zlecieś”.

PROGRAM „CZyste Powietrze wokół Nas”

Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci dotyczących radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Program adresowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat oraz ich rodziców.

W roku szkolnym 2022/2023 do programu zgłosiło się 14 przedszkoli, w tym 12 z Elbląga i 2 z powiatu elbląskiego. Programem objęto 614 przedszkolaków i 391 rodziców. Przedszkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 18 przedszkoli, w tym 15 z Elbląga i 3 z terenu powiatu elbląskiego. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu przeprowadziła szkolenie inauguracyjne dla 7 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji.

PROGRAM „Bieg po Zdrowie”

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Program skierowany jest do dzieci z IV klasy szkoły podstawowej, grupa wiekowa 9-10 lat i ich rodziców. Główne cele programu to opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W VII edycji programu w roku szkolnym 2022/2023 wzięło udział 15 szkół podstawowych, w tym 10 z Elbląga i 5 z powiatu elbląskiego. Programem objęto 462 uczniów klas IV i 292 rodziców.

Pracownicy PZIOZ dokonali dystrybucji elektronicznych materiałów programowych do szkolnych koordynatorów: plakaty, zeszyty ćwiczeń, fiszki, przewodnik dla nauczycieli.

Do VIII edycji programu w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 19 szkół podstawowych w tym 12 z Elbląga i 7 z terenu powiatu elbląskiego.

Informacja o rozpoczęciu rekrutacji do programu pojawiła się w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu przeprowadziła szkolenie inauguracyjne dla 14 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji. Szkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe, 2 nowych, szkolnych koordynatorów z powiatu elbląskiego otrzymało zestaw plakatów do programu.

Akcja „Światowy Dzień Bez Tytoniu” - 31.05.2023 r.

Celem głównym akcji jest zwalczanie zagrożeń ze strony chorób odytoniowych, ograniczenie liczby osób palących oraz zwrócenie uwagi na skutki zdrowotne palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych.

Z okazji Światowego Dnia Bez Tytoniu w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu zamieszczono 15 postów o profilaktyce uzależnienia od nikotyny, skutków palenia oraz działaniach prowadzonych na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego.

Ponadto przeprowadzono dystrybucję elektronicznych materiałów dotyczących Światowego Dnia Bez Tytoniu do wszystkich szkół podstawowych i szkół średnich na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego.

W ramach akcji pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili 13 zajęć edukacyjnych: 7 zajęć dla szkół w Elblągu, w których uczestniczyło 170 uczniów i 6 zajęć dla szkół w powiecie, w których uczestniczyło 87 uczniów, łącznie dla 257 uczniów na temat szkodliwości palenia tytoniu i korzystania z papierosów elektronicznych.

W ramach akcji pracownicy PSSE przeprowadzili konkurs plastyczny „Młodość Wolna od Papierosa” dla uczniów klas 4-6. Do konkursu zgłosiło się 50 uczniów: 26 z Elbląga i 24 z powiatu Elbląskiego.

W kategorii klas IV-VI wybrano laureatów z następujących szkół: I miejsce ze Szkoły Podstawowej w Błudowie, II miejsce ze Szkoły Podstawowej w Żurawcu, III miejsce ze Szkoły Podstawowej w Młynarach oraz przyznano wyróżnienia dla uczniów z SP Nr 8 w Elblągu, SP Nr 6 w Elblągu i SP w Milejewie.

W kategorii klas VII-VIII: I miejsce ze Szkoły Podstawowej w Godkowie oraz Szkoły Podstawowej Nr 12 w Elblągu, II miejsce ze Szkoły Podstawowej Nr 12 w Elblągu, III miejsce ze Szkoły Podstawowej w Godkowie. Przyznano także wyróżnienia dla uczniów z SP w Żurawcu, SP w Godkowie, SP w Nowakowie oraz SP Nr 12 w Elblągu. W lokalnej prasie portE.pl, info.elblag.pl ukazała się informacja z obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu, konkursu „Młodość wolna od Papierosa”.

01.06.2023 r. Dzielnicowi Posterunku Policji w Młynarach, wspólnie ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Gminy Godkowo „Pomocna Dłoń” 01.06.2023 r. na terenie stadionu przy ulicy Dworcowej 10 w Młynarach, zorganizowali festyn z okazji Dnia Dziecka, w którym wzięli udział uczniowie szkół podstawowych z terenu powiatu elbląskiego. Podczas wydarzenia pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu zorganizowali Punkt Promocji Zdrowia, w którym przeprowadzali pogadanki z dziećmi na temat szkodliwości palenia tytoniu i korzystania z e-papierosów. Informacja o Punkcie ukazała się na FB PSSE w Elblągu. Szacowana liczba osób, które odwiedziły punkt - 120 osób.

Akcja „Światowy Dzień Rzucania Palenia” - 16.11.2023 r.

Głównym celem akcji jest zwalczanie zagrożeń ze strony chorób odytoniowych, ograniczenie liczby osób palących oraz zwrócenie uwagi na skutki zdrowotne palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych.

Z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej zamieścili informację na stronie Facebook PSSE w Elblągu na temat Światowego Dnia Rzucania Palenia, w tym dane statystyczne i korzyści z zaprzestania palenia. Artykuł

przesłano także do lokalnych mediów, informacja ukazała się w 3 gazetach internetowych: portEl, Razem z Tobą i elblag.net.

Profilaktyka uzależnienia od tytoniu i e-papierosów

Celem głównym działań jest zwalczanie zagrożeń ze strony chorób odtytoniowych, ograniczenie liczby osób palących oraz zwrócenie uwagi na skutki zdrowotne palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych wśród dorosłych i młodzieży.

W ramach profilaktyki pracownicy PZiOZ przeprowadzili 4 zajęcia edukacyjne dla młodzieży z SP 1 w Pasłęku - 2 zajęcia dla 45 osób, SP Zielonka Pasłęcka - 2 zajęcia dla 31 osób.

Na stronie Facebook PSSE zamieszczono 2 posty dotyczące przeprowadzonych zajęć w SP 1 w Pasłęku i SP w Zielonce Pasłęckiej.

PROGRAM „ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?”

Celem programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

Do programu w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 6 szkół średnich, w tym 5 z Elbląga i 1 z terenu powiatu elbląskiego.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili szkolenie dla 16 szkolnych koordynatorów oraz realizatorów programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości z programu. Koordynatorzy otrzymali materiały ze szkolenia, a także materiały edukacyjne dot. profilaktyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych m.in. na temat alkoholu, nikotyny i środków zastępczych. Informacja o szkoleniu ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

Na stronie Facebook PSSE w Elblągu została przygotowana informacja o rozpoczęciu naboru do programu w roku szkolnym 2023/2024.

PROGRAM „WYBIERZ ŻYCIE – PIERWSZY KROK”

Celem programu edukacyjnego „Wybierz życie – pierwszy krok” jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy, zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu oraz motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Do programu w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 11 szkół średnich, w tym 10 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego.

Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu przeprowadzili szkolenie inauguracyjne dla 17 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji. Szkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe.

Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu zamieścili 2 posty na Facebook PSSE dotyczących szczepień przeciw HPV.

PROGRAM „SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Głównym założeniem programu jest zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczające do przedszkoli.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 5 przedszkoli, w tym 4 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego. Programem objęto 361 przedszkolaków oraz 218 rodziców.

Pracownicy PZIOZ przeprowadzili szkolenie wraz z dystrybucją materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki palenia tytoniu i zażywania dopalaczy dla szkolnych koordynatorów programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości.

W ramach programu przeprowadzono dystrybucję materiałów programowych do 5 przedszkolnych koordynatorów programu.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 5 przedszkoli, w tym 4 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego.

PROGRAM „ZNAMIEŃ? ZNAM JE”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka, w tym przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniak, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw. Program został opracowany przez Fundację Gwiazda Nadziei pod honorowym patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego oraz merytorycznym patronatem Akademii Czerniaka.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 10 szkół średnich, w tym 9 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego. Pracownicy PZIOZ PSSE w Elblągu przeprowadzili szkolenie inauguracyjne dla 17 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji. Szkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe. Informacja o szkoleniu ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu. Ponadto pracownicy PZIOZ PSSE w Elblągu zamieścili 2 posty dotyczących treści programowych na stronie Facebook PSSE.

PROGRAM „PODSTĘPNE WZW”

Program edukacyjny „Podstępne WZW” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 14 szkół średnich, w tym 11 z Elbląga i 3 z powiatu elbląskiego.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili szkolenie dla 17 szkolnych koordynatorów oraz realizatorów programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości z programu. Koordynatorzy otrzymali materiały ze szkolenia, a także programowe materiały edukacyjne. Informacja o szkoleniu ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

W mediach społecznościowych PSSE w Elblągu opublikowane zostały informacje o Światowym Dniu WZW oraz naborze do kolejnej edycji programu.

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

1a. Akcja „BEZPIECZNE FERIE”

Celem interwencji było podniesienie wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom związanym z wypoczynkiem zimowym. Grupę docelową stanowiły dzieci i młodzież przebywająca w placówkach wypoczynku zimowego. Akcja trwała od 16.01.2023 r. do 26.02.2023 r. i obejmowała tematykę profilaktyki chorób zakaźnych, higieny rąk, profilaktyki uzależnienia od nikotyny i substancji psychoaktywnych – nowych narkotyków, suplementacji, nawodnienia i spożywania napojów energetyzujących.

W ramach akcji przeprowadzono 44 zajęcia edukacyjne dla 9 szkół, w tym 4 SP z Elbląga i 2 SP z powiatu elbląskiego, 3 szkół średnich z Elbląga. W zajęciach uczestniczyło łącznie 788 uczniów oraz 56 przedszkolaków.

W okresie trwania ferii rozdystrybuowano materiały tematyczne do 21 placówek z Elbląga i powiatu elbląskiego. Pracownicy PZIOZ PSSE w Elblągu opublikowali 39 postów

w mediach społecznościowych obejmujących wyżej wymienione zagadnienia. W ramach współpracy z lokalnymi mediami ukazały się 2 posty dot. bezpiecznych ferii i grypy w 2 gazetach internetowych PortEl.pl i InfoElbląg.pl., udzielono również wywiadu do telewizji TRUSO na temat epidemiologii i profilaktyki grypy.

1b. Akcja „ZDROWE WAKACJE”

Celem interwencji było podniesienie wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom związanym z wypoczynkiem letnim. Tematem przewodnim w roku 2023 była profilaktyka chorób odkleszczowych, ochrona przed nadmiernym promieniowaniem UV, prawidłowa higiena rąk oraz właściwe nawodnienie organizmu. Grupę docelową stanowiły przede wszystkim dzieci i młodzież przebywająca w placówkach wypoczynku letniego, jednakże akcja została skierowana również do ogółu społeczeństwa, w tym seniorów. Akcja trwała od czerwca do września 2023 r.

W ramach działań akcyjnych zamieszczono w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu posty nt. bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego, w tym bezpieczeństwa nad wodą, podczas burzy, podczas upałów, profilaktyki nadmiernego promieniowania UV, chorób odkleszczowych, bąblowicy, Barszczu Sosnowskiego, zatruc pokarmowych, prawidłowego nawodnienia organizmu i odżywiania podczas wakacji, bezpiecznego grzybobrania oraz zagrożeń wynikających z zabawy w fontannach. Opublikowane zostały również posty dotyczące Tygodnia Higieny Rąk, które poruszały temat znaczenia prawidłowej higieny i dezynfekcji rąk w profilaktyce chorób zakaźnych. Artykuł o prawidłowym odżywianiu podczas wakacji ukazał się w lokalnych mediach - gazetach internetowych portEl oraz info.elbląg.

Przesłano materiały edukacyjne w wersji elektronicznej do 47 szkół podstawowych (23 z Elbląga i 24 z powiatu elbląskiego) i 19 szkół średnich (16 z Elbląga i 3 z powiatu elbląskiego) dot. bezpiecznych wakacji (prawidłowe nawodnienie podczas upałów, profilaktyka chorób odkleszczowych, ochrona przed nadmiernym promieniowaniem UV, higiena rąk).

2. Akcja „MOJE DZIECKO IDZIE DO SZKOŁY”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców przyszłych pierwszoklasistów w zakresie higieny pracy w szkole i w domu, w tym: właściwy dobór umeblowania (stolika/biurka, krzesła) do stanowiska pracy dziecka, racjonalne odżywianie, kontrola zawartości plecaków i dążenie do zmniejszenia ciężaru plecaków/tornistrów. Akcja trwała od stycznia do października 2023 roku.

W ramach akcji zamieszczono na stronie Facebook oraz Twitter PSSE w Elblągu artykuły wraz z grafikami edukacyjnymi nt. doboru plecaków szkolnych, wyprawki szkolnej i roli II śniadania w żywieniu dzieci. Przesłano również elektroniczne materiały edukacyjne do 44 przedszkoli (37 z Elbląga i 7 z powiatu elbląskiego) oraz 45 szkół podstawowych (22 z Elbląga i 23 z powiatu elbląskiego) skierowane do rodziców dzieci rozpoczynających naukę w I klasie szkoły podstawowej na temat wszawicy, bezpiecznego korzystania z telefonów komórkowych, doboru tornistrów szkolnych oraz mebli do stanowiska pracy dziecka.

Przeprowadzono dystrybucję papierowych materiałów edukacyjnych do 5 elbląskich przedszkoli, 1 elbląskiej szkoły podstawowej oraz 1 szkoły podstawowej z powiatu elbląskiego dotyczących profilaktyki wszawicy oraz doboru tornistrów szkolnych i mebli do stanowiska pracy dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej.

W ramach akcji udzielono wywiadu do TVP 3 na temat prawidłowego doboru plecaków szkolnych oraz sposobach na zmniejszenie ciężaru tornistra.

Podczas obchodów „Święta Chleba” na Bulwarze Zygmunta Augusta w Elblągu w dniach 25-26.08.2023 r. oraz podczas organizacji przez NFZ Strefy Zdrowia w Pastęku w dniach 23-24.09.23 r. stanął punkt promocji zdrowia PSSE w Elblągu, na którym prowadzono rozdawnictwo ulotek „Informacje dla rodziców dzieci, które rozpoczną naukę w szkole podstawowej” oraz poradnictwo dotyczące doboru plecaków szkolnych, mebli do nauki, znaczenia drugich śniadań i właściwego nawodnienia w żywieniu dzieci. Szacowana liczba odbiorców – 100 osób.

3. Akcja „ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA”

Światowy Dzień Zdrowia jest upamiętnieniem powstania Światowej Organizacji Zdrowia (7 kwietnia 1948 r.). Jego celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na aktualną problematykę z zakresu zdrowia publicznego.

W roku 2023 hasłem przewodnim akcji było: "Health for all – Zdrowie dla wszystkich", które miało skupić globalną uwagę na pilnych działaniach niezbędnych do poprawy warunków społecznych, aby ludzie rodzili się, wzrastali, pracowali, żyli i starzeli się w dobrym zdrowiu.

W ramach akcji opracowano i umieszczono informację o Światowym Dniu Zdrowia 2023 na Facebook, Twitter oraz stronie PSSE w Elblągu. Artykuł ukazał się także w internetowej gazecie „Razem z Tobą”. Przeprowadzone zostały również zajęcia edukacyjne dla 90 dzieci z 1 elbląskiego przedszkola oraz 16 uczniów z OHP w Pasłęku na temat profilaktyki chorób zakaźnych poprzez prawidłową higienę rąk.

4. Edukacja żywieniowa

Celem edukacji żywieniowej jest kształtowanie wśród ogółu społeczeństwa prawidłowych postaw i nawyków żywieniowych, poszerzanie wiedzy w zakresie znaczenia zbilansowanej diety i aktywności fizycznej w codziennym życiu oraz edukacja konsumencka, czego konsekwencją ma być ograniczenie występowania chorób cywilizacyjnych takich jak otyłość, cukrzyca, miażdżyca.

W 2023 roku pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili 42 zajęcia edukacyjne na temat zasad prawidłowego odżywiania, prawidłowego stosowania suplementów diety, szkodliwości napojów energetyzujących i odczytywania informacji zawartych na etykietach produktów spożywczych dla 962 uczniów z 1 elbląskiego przedszkola, 14 szkół podstawowych (7 z Elbląga i 6 z powiatu elbląskiego) i 10 szkół średnich (9 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego).

Na stronie Facebook oraz Twitter Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu przez cały rok opublikowano 39 postów z informacjami dotyczącymi prawidłowego odżywiania, w tym między innymi o znaczeniu II śniadania w codziennej diecie, szkodliwości nadmiernego spożycia cukru, prawidłowego nawodnienia organizmu, stosowania suplementów diety oraz szkodliwości spożywania napojów energetyzujących.

Przeprowadzono elektroniczną dystrybucję materiałów edukacyjnych na temat zasad prawidłowego odżywiania do 47 szkół podstawowych na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego.

Pracownicy PZiOZ wzięli udział w kampanii EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”, w ramach której zamieszczono 11 postów na stronie Facebook PSSE w Elblągu dotyczących bezpieczeństwa żywności, w tym suplementów diety, higieny i znakowania żywności.

5. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym nowych narkotyków

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu, w ramach profilaktyki uzależnień od nowych narkotyków tzw. „dopalaczy”, prowadziła działania edukacyjne we współpracy z Komendą Miejską Policji w Elblągu.

W ramach współpracy przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych dla rodziców młodzieży i kadry pedagogicznej z: 1 elbląskiej szkoły średniej, 1 szkoły podstawowej z Elbląga i 2 SP z terenu powiatu elbląskiego. W zajęciach wzięło udział 145 rodziców i pedagogów w tym 49 rodziców z Elbląga i 96 rodziców i pedagogów z powiatu elbląskiego. Informacje z zajęć ukazały się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

Na stronie Facebook PSSE w Elblągu zostały opublikowane 2 posty informacyjne dot. zagrożeń wynikających z zażywania zakazanych substancji psychoaktywnych. Materiały edukacyjne o profilaktyce uzależnień od nowych narkotyków rozdystrybuowano do 10 szkół, w tym 4 SP z Elbląga, 2 SP z powiatu elbląskiego i 3 szkół średnich z Elbląga.

6. Profilaktyka chorób nowotworowych

Działania z profilaktyki chorób nowotworowych obejmowały publikację artykułów w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, wśród których znalazły się informacje na temat profilaktyki czerniaka (metody ochrony przed nadmiernym promieniowaniem UV oraz na co należy zwrócić uwagę podczas obserwacji znamion), profilaktyki nowotworu płuc i profilaktyki nowotworów krwi.

7. Higiena osobista i higiena rąk

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej prowadzili działania edukacyjne mające na celu profilaktykę chorób przenoszonych przez brudne dłonie poprzez naukę prawidłowego mycia rąk. Działania skierowano do wszystkich grup wiekowych nie tylko poprzez publikację materiałów edukacyjnych w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, ale również zajęcia dla wszystkich grup wiekowych.

W ramach działań profilaktycznych pracownicy PZiOZ kontynuowali działania edukacyjne w ramach akcji „Szkoła mycia rąk Elli i Maxa”, przeprowadzono zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem gotowej prezentacji multimedialnej przygotowanej przez organizatorów akcji tj. WSSE w Olsztynie. Po zakończeniu akcji pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu kontynuowali edukację z higieny rąk do końca roku 2023. We wszystkich zajęciach na temat prawidłowej higieny rąk wzięło udział 182 przedszkolaków z 4 przedszkoli z Elbląga (6 zajęć edukacyjnych), 732 uczniów z 12 szkół podstawowych z Elbląga (29 zajęć edukacyjnych) i 128 uczniów z 4 szkół podstawowych z powiatu elbląskiego (7 zajęć edukacyjnych). Informacje o każdym zajęciu ukazały się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

W trakcie roku 2023 zostały zorganizowane Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących higieny rąk. Punkty stanęły podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.), „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.), łącznie 4 stoiska edukacyjnych w Elblągu, w których wzięło udział 650 osób oraz 2 w powiecie elbląskim, w których uczestniczyło 200 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu przeprowadziła powiatowy etap konkursu plastycznego „Dlaczego warto myć ręce”, organizowanego przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie. Do konkursu zgłosiło się 18 dzieci z 6 szkół podstawowych, w tym 3 z Elbląga i 3 z powiatu elbląskiego. Powołana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu komisja konkursowa wybrała 6 najlepszych prac, z których 3 przekazała do Wojewódzkiej Stacji w Olsztynie. Zdjęcia wszystkich zgłoszonych do konkursu prac zamieszczono na stronie Facebook PSSE w Elblągu. Wytypowane i wysłane prace pochodziły z 2 szkół z Elbląga i 1 szkoły w Młynarach. Wyróżnienia na etapie powiatowym otrzymali uczniowie z 3 szkół w powiecie elbląskim. Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu w trakcie zajęć edukacyjnych dla przedszkolaków „Jedyneczki” udzielili wywiadu TV Truso w ramach Światowego Dnia Higieny Rąk. Relacja z zajęć ukazały się w mediach społecznościowych Facebook i Twitter PSSE w Elblągu.

W mediach społecznościowych PSSE w Elblągu opublikowano 6 postów dot. znaczenia mycia i dezynfekcji dłoni oraz Światowego Dnia Higieny rąk. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych papierowych do 24 placówek w tym: 1 placówki medycznej z Elbląga, 10 przedszkoli z Elbląga, 6 szkół podstawowych z Elbląga, 1 szkoły średniej z Elbląga oraz 6 szkół podstawowych z powiatu elbląskiego.

8. Profilaktyka chorób odkleszczowych

W ramach profilaktyki chorób odkleszczowych pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej zamieścili 19 postów na stronie Facebook i Twitter PSSE w Elblągu na temat kleszczy i chorób odkleszczowych – występowania, wyglądu, środków ochrony, sposobu usuwania, objawów kleszczowego zapalenia mózgu i boreliozy. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu do 8 szkół podstawowych, w tym 1 z Elbląga i 7 z powiatu elbląskiego.

W 2 lokalnych mediach (portEl.pl, info.elblag.pl) ukazały się 2 artykuły przygotowane przez pracowników PZiOZ PSSE w Elblągu na temat profilaktyki chorób odkleszczowych. Podczas Happeningu organizowanego przez Dom Pomocy Społecznej Niezapominajka w ramach podsumowania projektu „Bezpieczny Elbląg” pracownik sekcji PZiOZ PSSE udzielił wywiadu w trakcie panelu „Rozmowy z ekspertami” na temat profilaktyki chorób odkleszczowych. Wywiadom przysłuchiwało się 200 osób. Podczas wywiadów obecne były także lokalne media. Informacja z uroczystości ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu zorganizowali Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych oraz konsultacje tematyczne dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych. Punkty stanęły podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.), „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.), łącznie 4 stoiska edukacyjne w Elblągu, w których wzięło udział 650 osób oraz 2 w powiecie elbląskim, w których uczestniczyło 200 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

9. Profilaktyka chorób odzwierzęcych i pasożytniczych

W trakcie roku 2023 zostały zorganizowane Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących chorób odzwierzęcych i pasożytniczych. Punkty stanęły podczas obchodów „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.), łącznie 4 stoiska edukacyjnych w Elblągu, w których wzięło udział 50 osób oraz 2 w powiecie elbląskim, w których uczestniczyło 20 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

Przeprowadzono również dystrybucję materiałów edukacyjnych o profilaktyce pedikulozy i pasożytów do 11 szkół podstawowych, w tym 5 z Elbląga i 6 z powiatu elbląskiego. Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu zamieścili w mediach społecznościowych 7 postów dotyczących pedikulozy, pasożytów i bąblowicy.

10. Profilaktyka grypy i innych chorób zakaźnych oraz promocja szczepień ochronnych

W ramach profilaktyki grypy na stronie Facebook i Twitter zamieszczono informacje dotyczące sytuacji epidemiologicznej w Elblągu i powiecie elbląskim oraz profilaktyki grypy - jak chronić się przed grypą oraz dlaczego warto się zaszczepić. Informacje te ukazały się również na stronach internetowych lokalnych mediów: PortEl oraz Info Elbląg. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu udzielił wywiadu do lokalnej telewizji na temat profilaktyki i przypadków zachorowań na grypę w Elblągu i powiecie elbląskim. W ramach profilaktyki innych chorób zakaźnych w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu ukazały się informacje na temat profilaktyki gruźlicy i legionellozy, a także ostrzeżenie dotyczące grypy kotów.

W ramach kampanii „United in Protection” promującej szczepienia ochronne opublikowano na stronie Facebook i Twitter informacje na temat Kalendarza Szczepień i dlaczego szczepienia są takie istotne, w szczególności przeciwko HCV i grypie. W kwietniu miał miejsce Europejski Tydzień Szczepień, którego celem jest zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych. W ramach akcji przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla rodziców

dzieci z jednego elbląskiego przedszkola i młodzieży z OHP w Pasłęku na temat Kalendarza Szczepień oraz zalecanych i obowiązkowych szczepień. Opublikowano także w mediach społecznościowych artykuły na temat Europejskiego Tygodnia Szczepień, którego tematem przewodnim w roku 2023 była konieczność poprawy przyjmowania szczepionek w kontekście globalnego spadku wskaźników szczepień z powodu pandemii COVID-19.

11. Inne działania profilaktyczne

Pracownicy PSSE w Elblągu w roku 2023 zamieścili na stronie Facebook i Twitter posty na temat higieny snu, stwardnienia rozsianego, karmienia piersią, antybiotykoodporności, profilaktyki poparzeń Barszczem Sosnowskiego, profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby, profilaktyki alkoholowego zespołu płodowego (FAS), profilaktyki zatruc grzybami oraz postępowania w razie zatrucia.

Zorganizowano Punkt Promocji Zdrowia podczas festynu z okazji Dnia Dziecka, którego inicjatorem i organizatorem byli dzielnicowi Posterunku Policji w Młynarach, wspólnie ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Gminy Godkowo „Pomocna Dłoń” 01.06.2023 r. na terenie stadionu przy ulicy Dworcowej 10 w Młynarach. W trakcie festynu odbył się również turniej piłki nożnej pod hasłem „Małe Mistrzostwa Świata”, w którym wzięli udział uczniowie szkół podstawowych z terenu powiatu elbląskiego. Pracownicy sekcji PZiOZ przeprowadzali pogadanki z dziećmi na temat bezpiecznych wakacji: wiedzy na temat kleszczy i chorób odkleszczowych, mycia rąk oraz prawidłowego nawodnienia organizmu, spożywanie energetyków i zażywania substancji psychoaktywnych. Pracownicy udzielali również porad z zakresu zdrowego stylu życia, znaczenia snu, negatywnych skutków spożywania napojów energetyzujących i korzystania z E-Papierosów. Informacja o Punkcie ukazała się na FB PSSE w Elblągu. W trakcie wydarzenia udzielono wywiadu do TV 3 Olsztyn nt. bezpiecznych wakacji.

Podczas trwania Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.) zorganizowanej przez NFZ stanął Punkt Promocji Zdrowia PSSE w Elblągu, na którym prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych oraz konsultacje tematyczne dotyczące profilaktyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych, zatrucia grzybami, kleszczy i chorób odkleszczowych, prawidłowej higieny rąk, profilaktyki HIV/AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową, profilaktyki wad postawy, ochrony przed nadmiernym promieniowaniem UV. Liczba odwiedzających punkt - 200 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych FB PSSE w Elblągu.

WSPÓŁPRACA NAWIĄZANA PRZEZ PIS NA POZIOMIE POWIATOWYM W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI OŚWIATOWO-ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Pracownicy Sekcji PZiOZ aktywnie współpracują z jednostkami i organizacjami na terenie miasta Elbląg i powiatu elbląskiego wspomagając ich działania jak również korzystając z ich pomocy przy realizacji własnych przedsięwzięć.

Należą do nich między innymi:

- Urząd Miasta w Elblągu
- Starostwo Powiatowe w Elblągu
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu
- Szpital Miejski w Elblągu
- Stowarzyszenie „Serce za uśmiech” przy Szpitalu Miejskim w Elblągu
- Komenda Miejska Policji w Elblągu
- Posterunek Policji w Młynarach
- Policealna Szkoła im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elblągu
- Stowarzyszenie KARAN w Elblągu
- Akademia Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu
- Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu
- Ochotniczy Hufiec Pracy w Pasłęku
- Placówki nauczania i wychowania z Elbląga i powiatu elbląskiego
- Lokalne media

XI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

A. CZĘŚĆ STATYSTYCZNA

W ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowane były następujące działania:

I. UZGADNIANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- Wydano 5 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- Wydano 1 opinię uzgadniającą studium uwarunkowań i kierunków.
- Wydano 2 opinie dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

II. UZGADNIANIE PROJEKTÓW DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY

- Wydano 2 postanowienia uzgadniające decyzje o warunkach zabudowy.

III. UZGADNIANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W OPARCIU O USTAWĘ O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- W zakresie uzgadniania warunków realizacji wydano 3 opinie sanitarne określające warunki realizacji przedsięwzięć dla których było prowadzone postępowanie środowiskowe.
- Wydano 21 opinii sanitarnych w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym: 3 opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, 18 opinii o braku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

IV. UZGADNIANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ POD WZGLĘDEM WYMAGAŃ HIGIENICZNYCH I ZDROWOTNYCH

- Wydano 2 opinie sanitarne uzgadniające dokumentację projektową (projekty budowlane, projekty technologiczne).

V. UCZESTNICTWO W DOPUSZCZENIU DO UŻYTKOWANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO

- Wydano 17 opinii sanitarnych w trybie art. 56 Prawa budowlanego w sprawie zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym.

B. CZĘŚĆ OPISOWA

I. UZGADNIANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Wydano 5 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla:

- a) Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części obrębu geodezyjnego Krupin, gmina Rychliki.
- b) Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu terenu obrębu geodezyjnego Gronowo Górne.
- c) Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z uchwałami: Nr XLVI/256/2023 z dnia 29 czerwca 2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gminie Godkowo, Nr XLVI/257/2023 z dnia 29 czerwca 2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gminie Godkowo.
- d) Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębów geodezyjnych Janowo i Nowakowo w zakresie ustalenia przebiegu odcinka trasy linii elektroenergetycznej 110kV przez teren gminy Elbląg.
- e) Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki 284/1 obręb Skowrony oraz działki 266 obręb Skowrony w gminie Godkowo.

Wydano 1 opinię uzgadniającą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla:

- a) Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Elbląg.
Zakres zmiany studium dotyczy wypełnienia dyspozycji ustawowej i właściwego wykonania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, uwzględnienia w studium udokumentowanych złóż kopalin, usunięcia w studium zapisów dotyczących kierunków rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji złoża, wypełnienia obowiązku określenia w studium obszarów wymagających remediacji i obszarów zdegradowanych.

Wydano 2 opinie dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla:

- a) Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragment obrębu geodezyjnego Łęcze w gminie Tolkmicko.
Zmiana planu dotyczy parametrów zabudowy oraz rozszerzenia terenów inwestycyjnych w sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązującym miejscowym planie.
- b) Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części obrębu geodezyjnego Krupin, gmina Rychliki.
Projekt zmiany planu dotyczy obszaru o powierzchni 2,93 ha. Dla terenu objętego opracowaniem wyznaczono: „tereny zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, oznaczone na rysunku planu symbolem ML; tereny zabudowy usług turystyki lub zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, oznaczone na rysunku planu symbolem UT-ML; tereny usług sportu i rekreacji, oznaczone na rysunku planu symbolem US; pod tereny dróg wewnętrznych, oznaczone na rysunku planu symbolem KR oraz tereny zieleni, oznaczone na rysunku planu symbolem Z”.

II. UZGADNIANIE PROJEKTÓW DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY

Wydano 2 postanowienia uzgadniające decyzje o warunkach zabudowy:

- a) Projekt decyzji o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na zalesieniu gruntu rolnego – części działki 279/2 obręb Nowa Wieś, gmina Pasłęk.
- b) Projekt decyzji o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1 MWp, wraz z magazynami energii i niezbędną infrastrukturą techniczną tj. montażem urządzeń do przetwarzania energii, budowie doziemnych instalacji elektrycznych, kontenerowej stacji transformatorowej w miejscowości Gulbity, gmina Pasłęk, obręb Gulbity, działka nr 28/6.

III. UZGADNIANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W OPARCIU O USTAWĘ O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wydano 3 opinie sanitarne określające warunki realizacji przedsięwzięć dla których było prowadzone postępowanie środowiskowe:

- a) „Rozbudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów tworzyw sztucznych oraz uruchomienie punktu zbierania odpadów niebezpiecznych przy ul. Berylowej 7 w Gronowie Górnym gm. Elbląg”.
W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia inwestor planuje rozbudowę linii produkcyjnej regranulatu z odpadów z tworzyw sztucznych do ilości 50050 Mg/rok poprzez wprowadzenie nowego rodzaju dodatku do jego produkcji w postaci odpadowego pyłu drzewnego.
- b) „Przetwarzanie wybranych odpadów innych niż niebezpieczne w instalacji urządzenia krusząco-granulującego na terenie istniejącej Wytwórni Mas Asphaltowych STRABAG w Nowinie gm. Elbląg, dz. nr 32”.
Planowane przedsięwzięcie będzie polegało na przetwarzaniu odpadów budowlanych oraz odpadów gleby i ziemi na terenie istniejącej Wytwórni Mas Asphaltowych STRABAG w miejscowości Nowina, gmina Elbląg (działka nr 32, obręb Nowina). Odpady przetwarzane będą w maszynie krusząco granulującej.
- c) „Budowa instalacji OZE o łącznej powierzchni zabudowy do 57,5 ha wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach ewidencyjnych nr 336, 499 ob. Nowakowo gm. Elbląg w województwie warmińsko-mazurskim”.
Farma fotowoltaiczna składać się będzie z następujących elementów m.in.: ogniwa fotowoltaiczne o łącznej mocy do 124 MW w ilości do 416 292 szt. (o mocy jednostkowej od 300 Wp do 1200 Wp); konstrukcje wsporcze do montażu paneli fotowoltaicznych których nachylenie regulowane będzie za pomocą tracerów; inwertery w ilości do 116 szt. o mocy akustycznej pojedynczego inwertera do 65 dB; obudowane stacje transformatorowe w ilości do 124 szt. (o powierzchni do 35 m² i wysokości do 4 m, chłodzone wentylatorami montowanymi w ścianie kontenera z ażurowymi otworami) o mocy akustycznej pojedynczej stacji transformatorowej do 70 dB; magazyny energii w ilości 60 szt. i mocy jednostkowej do 1 MW o łącznej powierzchni wszystkich jednostek ok. 1800 m² (wyposażone: w zestawy akumulatorów litowo-jonowych, urządzenia sterujące, rejestrator danych, klimatyzację oraz systemy bezpieczeństwa) o mocy akustycznej pojedynczego magazynu do 60 dB, stacje transformatorowo-rozdziałcze w ilości do 60 szt. o mocy 4 MVA zabudowane w kontenerach o powierzchni do 30 m², stacja

transformatorowa SN/110kV (główny punkt odbioru) o powierzchni do 1500 m² oraz infrastruktura techniczna.

Dla 3 przedsięwzięć stwierdzono potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko:

- a) „Budowa elektrowni fotowoltaicznej (z możliwością etapowania) lub zespołu elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy do 10 MWp, zlokalizowanej/ych w miejscowości Krosno planowanych do realizacji na dz. nr ewid. 29/3 i 29/4 obręb Krosno, gm. Pasłęk, powiat elbląski, województwo warmińsko-mazurskie”.

Farma fotowoltaiczna składać się będzie z następujących elementów: ogniwa fotowoltaiczne w ilości do 33 334 szt., o mocy jednostkowej od 300 do 800 Wp; kontenerowe inwertery centralne w ilości do 13 szt. o mocy jednostkowej od 800 do 3000 kW; inwertery decentralne w ilości do 278 szt. o mocy jednostkowej od 36 do 600 kW; kontenerowe lub prefabrykowane stacje transformatorowe wraz z aparaturą sterującą i układem pomiarowo-rozliczeniowym w ilości do 10 szt. o powierzchni zabudowy do 35 m² (każda); kontenerowe lub prefabrykowane magazyny energii w ilości do 10 szt. o powierzchni do 50 m² (każdy); kontener na części zapasowe do 2 szt.

- b) „Budowa elektrowni słonecznej "PASŁĘK" o mocy łącznej do 200MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na częściach działek ewidencyjnych nr 1/15, 1/16, 2/2, 4/200, 5/2, 13, 16, 14 obręb geodezyjny Drulity, części działki ewidencyjnej nr 52/5 obręb geodezyjny Kąty oraz częściach działek ewidencyjnych nr 1/5, 2/8, 11, 2/9 obręb geodezyjny Piniewo (0031), gmina Pasłęk, powiat elbląski, województwo warmińsko-mazurskie”.

Objęta wnioskiem inwestycja przewiduje budowę elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 200 MW z możliwością etapowania inwestycji na więcej niż jedno niezależne przedsięwzięcie (do 5 niezależnych przedsięwzięć) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Powierzchnia działek wyniesie ok. 441,23 ha, natomiast łączna powierzchnia zabudowy wyniesie do 216,61 ha. Farma fotowoltaiczna składać się będzie z następujących elementów m.in.: ogniwa fotowoltaiczne przy zastosowaniu paneli o mocy 400 Wp, łączna ilość paneli będzie wynosiła maksymalnie 500 000 sztuk, konstrukcje wsporcze do montażu paneli fotowoltaicznych, inwertery w ilości do 3000 szt., dopuszcza się realizację do 50 zespołów kontenerów stacji transformatorowych, posadowionych na 50 placach o powierzchni do 900 m² każdy, kontener techniczny (o funkcji socjalnej i magazynowej itp.) o gabarytach (długość do 10 m, szerokość do 5 m, wysokość do 4 m), magazyny energii oraz infrastruktura techniczna.

- c) „Budowa biogazowni rolniczej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w obrębie 0010 Rychliki, gm. Rychliki”.

W ramach planowanej inwestycji inwestor przewiduje posadowienie m.in.: punktów przyjęcia surowców płynnych i stałych, punktu obróbki wstępnej odpadów, biura kontroli, budynku socjalnego, strefy higienizacji, zbiornika hydrolizy, trzech zbiorników fermentacyjnych, kontenera buforowego, 4 zbiorników magazynowych, awaryjnej pochodni spalania biogazu, stacji kondycjonowania biogazu, 2 budynków jednostki kogeneracyjnej, magazynu energii, kontenera rozdziału ciepła, 2 budynków trafostacji, punktu przetwarzania pofermentu, dwóch zbiorników buforowych, hali procesowej, hali wytwarzania nawozów, zbiornika przeciwpożarowego, zbiornika retencyjnego, zbiornika bezodpływowego, instalacji fotowoltaicznej o mocy do 0,5 MW. Technologia produkcji biogazu oparta będzie na procesie trzystopniowej mezofilowej beztlenowej fermentacji mokrej surowców pochodzenia rolniczego.

Dla 18 przedsięwzięć wydano opinie stwierdzające brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w tym m.in. dla inwestycji pn.:

- a) „Rozbudowa drogi powiatowej nr 1134N Nadbrzeże-Suchacz”.
- b) „Budowa urządzenia do magazynowania i wydawania płynu AdBlue, przedłużenia wysepki dystrybucyjnej wraz z wewnętrzną instalacją elektryczną w Pasłęku, ul. Bohaterów Westerplatte 48b, działka nr 12/1, obręb 04 Pasłęk, gmina Pasłęk, powiat elbląski, województwo warmińsko-mazurskie.”
- c) „Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN200 w miejscowości Raczki Elbląskie, gm. Elbląg”.
- d) „Budowa hali produkcyjno-magazynowej z infrastrukturą towarzyszącą w Nowinie na działkach nr 2, 3, 6, 7, 8, 9 gm. Elbląg”.
- e) „Przebudowa DP nr 1120N Oleśno – Dworki”.
- f) „Budowa trzynawowej hali magazynowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną z lokalizacją na dz. nr 47/15, obr. Sakówko, gm. Pasłęk, powiat elbląski”.
- g) „Budowa zbiorników na propan ciekły dla suszarni na działce nr 12/15 i 12/18 obręb Jankowo, gm. Rychliki”.
- h) „Przebudowa mostu w ciągu DP 1119N w km 7+082 na rzece Tina w miejscowości Jezioro”.
- i) „Budowa zespołu rekreacyjno-turystycznego składającego się z domków mobilnych (niezwiązanych trwale z gruntem) oraz kamperów (karawaning) wraz z niezbędną infrastrukturą (drogi dojazdowe, miejsca parkingowe, sieć elektroenergetyczna kablowa, sieć wodno-kanalizacyjna) na działce nr 302 w obrębie geodezyjnym Kadyny, gmina Tolkmicko”.

IV. UZGADNIANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ

Wydano 2 opinie sanitarne uzgadniające dokumentację projektową (projekty budowlane, projekty technologiczne) w tym m.in. dla.:

- a) „Adaptacja pomieszczeń po byłym zakładzie przetwórstwa mięsnego na lokal do produkcji przetworów warzywnych i owocowych Pasłęk, ul. Sprzymierzonych 2, działka nr 24/4”.
- b) „Projekt technologiczny remontu i przebudowy Ośrodka Kultury w Młynarach, działka nr 47, obręb 02”.

V. UCZESTNICTWO W DOPUSZCZENIU DO UŻYTKOWANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO

Inwestycje uruchamiane w 2023 r. mające wpływ na stan sanitarno-higieniczny powiatu elbląskiego:

- a) Sieci wodociągowe i kanalizacyjne:
 - „Budowa sieci wodociągowej kanalizacji burzowej i sanitarnej na ul. Ogrodowej i Kwiatowej w Młynarach”.
 - „Budowa sieci kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków dla miejscowości Gruzajny wraz z przebudową sieci wodociągowej” nr działki ewid.: 67, 3/18, 32, 38, 57, 27, 21, 3/21, 1/1, 5/1 w obrębie ewidencyjnym Gruzajny, jednostka ewidencyjna Godkowo”.
- b) Podmioty wykonujące działalność leczniczą:
 - „Przebudowa i adaptacja części istniejących pomieszczeń budynku na terenie Szpitala Powiatowego w Pasłęku w celu utworzenia pracowni Tomografii Komputerowej (TK) oraz wykonania łącznika do budynku głównego wraz z przebudową podjazdu dla karet”.
 - „Budowa budynku na potrzeby rehabilitacji stacjonarnej oraz ośrodka rehabilitacji dziennej dla dzieci, przy Szpitalu Powiatowym ul. Kopernika 24 w Pasłęku, działki nr 5/33 oraz 3/5 obręb 11 Pasłęk”.

- c) Obiekty handlowe i usługowe:
- „Budowa budynku handlowo-usługowego „Biedronka” w Rychlikach”.
 - „Budowa obiektu przeznaczonego na stację benzynową zlokalizowaną w Kazimierzowie”.
 - „Budowa budynku handlowo-usługowego wraz z infrastrukturą techniczną przeznaczonego na sklep „DINO” zlokalizowanego w Milejewie, ul. M. Kopernika 2A”.
 - „Przebudowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń piwnicznych na pracownię cukierniczą na działce nr 138/4 położonej w Krzewsku 19A gm. Markusy”.
 - „Budowa budynku restauracji McDonald`s zlokalizowanego w Pasłęku, ul. Bohaterów Westerplatte 59, działki nr 51/1; 15/3; 15/6; 15/4; 51/2., obręb 04 Pasłek”.
- d) Obiekty użyteczności publicznej:
- „Budowa budynku podwójnej kancelarii Leśnictw Godkowo i Tatary z lokalizacją na działce 3306/1 Godkowo”.
 - „Budowa budynku podwójnej kancelarii Leśnictw Zwierzyniec i Kisielewo z lokalizacją na działce nr 3183, Kwitajny”.
 - „Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Powodowie z lokalizacją na działce 4/9, obręb Wysoka, jed. ewid. Rychliki”.
 - „Przebudowa budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania przedszkola miejskiego na przychodnię lekarską i centrum aktywności międzypokoleniowej przy ul. Portowej 4 w Tolkmicku”.